

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A
REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Sexuálně motivované trestné činy – právní a
psychologické aspekty**

Autor práce: Tereza Hálová, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Romana Morongová

Datum odevzdání: 6. dubna 2019

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce – v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS a v tištěné podobě knihovnou VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Romaně Morongové, za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

HÁLOVÁ, T. *Sexuálně motivované trestné činy – právní a psychologické aspekty*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2019.73 s.
Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Romana Morongová

Klíčová slova: trestná činnost, sexuální deviace, pachatel, oběť

Téma bakalářské práce je „Sexuálně motivované trestné činy – právní a psychologické aspekty“. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část.

Teoretická část zahrnuje právní úpravu sexuálně motivovaných trestných činů. Dále jsou v práci blíže specifikovány trestné činy znásilnění a pohlavní zneužití. Dalšími podstatnými tématy práce jsou sexuální deviace, osobnost pachatele a oběť. V praktické části jsou prezentovány mnou realizované rozhovory s kriminalisty Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje, kteří se profesně věnují problematice vyšetřování sexuální a mravnostní trestné činnosti, dále pak rozhovory s vychovateli Plzeňské věznice a v neposlední řadě analýza statistických dat za rok 2017 a 2018 se vztahem ke zpracovávané problematice.

ABSTRACT

HÁLOVÁ, T. Sexually motivated crimes – law and psychological aspect. Bachelor Theses. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2019 73 pages, Supervisor Mgr. Romana Morongová: Mgr. Romana Morongová

Key words: crime, criminal activity, sexual deviation, offender, victim

The theme of the bachelor thesis is: “Sexually motivated crimes – law and psychological aspects”. Thesis is divided in theoretical and practical parts.

Theoretical part includes law aspects of sexually motivated crimes. There is also more deep dive into topic of rape and molest in the thesis. Another important issues are sexual deviation, personality of offender and victim. Theoretical part presents my interviews with criminalists of “Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje”, who are professionally involved in investigations of sexual and moral crimes, as well as interviews with the educators from “Plzeňská věznice”. Last but not least, the analysis of the 2017 and 2018 statistical data related to the theme of this thesis.

Obsah

Úvod	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce	9
2 Sexuální deviace	10
3 Právní úprava sexuálně motivovaných trestných činů.....	11
4 Znásilnění.....	12
5 Pohlavní zneužití dětí.....	14
6 Osobnost pachatele	16
6.1 Typologie pachatelů	17
7 Sexuální deviace	18
7.1 Sexuální deviace v aktivitě.....	19
7.1.1 Voyerismus	19
7.1.2 Exhibilicionismus	21
7.1.3 Sadismus a masochismus.....	23
7.2 Sexuální deviace v objektu.....	25
7.2.1 Pedofilie.....	25
7.2.2 Pyrofilie	26
7.2.3 Zoofilie	26
7.2.4 Nekrofilie.....	27
8 Oběť	28
8.1 Oběť sexuálního deliktu	30
9 Sekundární viktimizace.....	32
9.1 Rizika sekundární viktimizace dané subjekty trestního řízení	33
9.2 Vliv médií na sekundární viktimizaci.....	36
9.3 Sekundární viktimizace plynoucí z reakcí okolí	37
10 Pomoc obětem sexuálního deliktu znásilnění	38
10.1 Možná doporučení, jak se nestát obětí sexuálního deliktu	39
11 Rozhovory	40

11.1	Rozhovory s kriminalisty věnující se mravnostní trestné činnosti	40
11.1.1	Respondent č. 1:	40
11.1.2	Respondent č. 2:	41
11.2	Rozhovory s výchovnými pracovníky Plzeňské věznice.....	43
11.2.1	Respondent č. 3:	43
11.2.2	Respondent č. 4:	44
11.3	Shrnutí rozhovorů	46
12	Oběti trestných činů - paragrafy dle Trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb.) za období 2017.....	47
12.1	Shrnutí statistických údajů 2017.....	53
13	Oběti trestných činů - paragrafy dle Trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb.) za období 2018.....	54
13.1	Shrnutí statistických údajů 2018.....	57
13.2	Porovnání statistických údajů 2017 a 2018	58
14	Přehled o pravomocně odsouzených fyzických osobách podle paragrafů - paragrafy dle Trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb.) 2017	60
14.1	Přehled o pravomocně odsouzených fyzických osobách podle paragrafů - paragrafy dle trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb.) 2018.....	64
14.2	Porovnání pravomocně odsouzených fyzických osob podle paragrafů - paragrafy dle trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb.) za rok 2017 a 2018.....	66
	Závěr.....	67
	Seznam použitých zdrojů	68
	Seznam tabulek a grafů	69

Úvod

Téma Sexuálně motivované trestné činy – právní a psychologické aspekty si autorka zvolila zejména proto, že se jedná dle jejího názoru o zajímavou problematiku, jejíž aktuálnost s ohledem na celosvětovou i tuzemskou situaci nabývá stále více na závažnosti.

Sexuálně motivované trestné činy jako takové jsou většinou vnímány jako trestné činy, které jsou spojeny se sexuální aktivitou a vzrušením pachatele. Toto vzrušení může být zaměřené buď na oběť, nebo na daný objekt v zákonné úpravě lze nalézt vícero takovýchto deliktů, avšak nejčastěji je možné se setkat s trestným činem znásilnění § 185 zákona č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „TZ“ či trestným činem pohlavní zneužívání (§187 TZ.).

Toto téma je velmi intimní a citlivé a to především z pohledu oběti a její zranitelnosti. Přestože autorčiny životní zkušenosti neumožňují se přímo vcítit do prožívání oběti, pokusí se prostřednictvím statistických údajů za rok 2017 a 2018 nastínit reálná čísla obětí, jejich diferenciaci a druhy trestných činů, které byly na těchto obětech spáchány.

Nicméně hlavním zájmem je přispět touto prací k případné prevenci, neboť díky často senzacechtivé medializaci a vlastním předsudkům má veřejnost leckdy zkreslené informace o těchto trestných činech.

Cílem bakalářské práce je analýza a komparace statistických dat za účelem zjištění stavu a vývoje této trestné činnosti na území ČR a v regionu Plzeňského kraje, a dále jsou součástí rozhovory s kriminalisty věnujícím se mravnostní trestné činnosti a vychovateli Plzeňské věznice.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Bakalářka práce se zabývá sexuálně motivovanými trestnými činy, jejich právními a psychologickými aspekty. Cílem bakalářské práce je analýza a komparace statistických dat za účelem zjištění stavu a vývoje této trestné činnosti na území ČR a v regionu Plzeňského kraje, a také rozhovory s kriminalisty věnujícími se mravnostní trestné činnosti a vychovateli Plzeňské věznice

Práce je rozdělena na dvě části, a to na část teoretickou a praktickou. Informace, které jsou v práci publikovány jsou z ověřených zdrojů, které jsou vypsány na konci bakalářské práce. Teoretická část se zaměřuje na charakteristiku sexuální delikvence včetně vymezení některých pojmů vztahujících se k této problematice, jako je sexuální delikt, pachatel a oběť této trestné činnosti, dále na preventivní opatření jak se stát či nestát obětí sexuálně motivovaných trestných činů a v neposlední řadě jsou v teoretické části bakalářské práce uvedeny kazuistiky popisující reálné příběhy sexuálních deviací.

Pro praktickou část bakalářské práce byly vybrány rozhovory s kriminalisty věnujícími se mravnostní trestné činnosti a vychovatelem Plzeňské věznice a dále komparace statistických dat za rok 2017 a 2018. A v poslední řadě je součástí práce stav a vývoj trestné činnosti na území ČR a Plzeňského kraje.

2 Sexuální deviace

Co vlastně znamená sexuální delikvence? Mnozí si tento pojem spojují se sexuální deviací, avšak vztah mezi těmito dvěma pojmy není zcela lineární. Pokusím se uvést na pravou míru, co to vlastně sexuální delikvence a sexuální deviace znamená.

Vymezení pojmu sexuální delikvence znamená ve volném překladu páčání trestné činnosti se sexuálním podtextem. Sexuální chování jako takové odjakživa bylo, je a bude usměřováno právními a etnickými normami. Je zapotřebí zmínit, že každá kultura má nastolený jiný systém a řád. V naší kultuře je primárně chráněn zájem dítěte a rodiny. Proto také je náš právní řád nastaven tak, aby veškeré sexuální činy, které svým počínáním objektivně poškozují zájem jiného člověka či společnosti, byly řádně potrestány.

Naše platná legislativa rozlišuje přímo ohrožující sexuální delikty, jako jsou kupříkladu delikty páchané na dětech a mladistvých, bez souhlasu a pod dovršením hranice 15 let, a sexuální delikty nepřímó ohrožující, jako je kupříkladu pohlavní styk se zvířaty tzv. sodomie, či sexuální styk mezi dospělými osobami v příbuzenském poměru. To jsou delikty, které objektivně příliš neohrožují společnost, nicméně je zákon trestá.¹

---

¹Zvěřina J. *Sexuální delikvence* [online], 2014, Poslední revize 5. 12. 2014 [citováno 31. 10. 2017] <http://www.wikiskripta.eu/index.php?title=Sexu%C3%A1ln%C3%AD_delikvence&oldid=290293>

3 Právní úprava sexuálně motivovaných trestných činů

Delikt neboli přečin, porušení práva či provinění. Existuje celá řada deliktů, jako jsou například správní delikty (přestupky, pořádkové správní delikty nebo delikty právnických osob), ústavní delikty (tzv. velezrada) a sexuální delikty, na jejichž interpretaci se nyní zaměřím a pokusím se je elementárním způsobem analyzovat.²

Sexuálním deliktem je většinou chápán takový trestný čin, který je spojený s pohlavním vzrušením pachatele či objektu. V novém Trestním zákoníku České republiky lze nalézt tyto sexuální trestné činy neboli sexuální delikty:

Znásilnění (§185 TZ.)

Sexuální vražda (vražda §140 TZ.)

Sexuální nátlak (§186 TZ.)

Expozice genitálu (výtržnictví §358 TZ.)

Pohlavní zneužití (§187 TZ.)

Soulož mezi příbuznými tzv. incest (incest §188 TZ.)

Kuplířství a prostituce ohrožující mravní vývoj dětí (kuplířství §189 TZ.)

Šíření pornografie (§191 TZ.)

Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií (§192 TZ.)³

---

² Zvěřina J. *Sexuální delikvence* [online], 2014, Poslední revize 5. 12. 2014 [citováno 31. 10. 2017] <http://www.wikiskripta.eu/index.php?title=Sexu%C3%A1ln%C3%AD_delikvence&oldid=290293>

³ *Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník*. Vydání: osmé. Praha: Armex Publishing, 2017. Edice kapesních zákonů. ISBN 978-80-87451-47-2.

4 Znásilnění

Trestní zákoník vysvětluje znásilnění § 185 TZ takto: „*Kdo násilím nebo pohružkou bezprostředního násilí, přinutí jiného k souloži nebo k jinému pohlavnímu styku, nebo kdo k takovému činu zneužije bezbrannosti jiného, bude potrestán:*

odnětím svobody na dvě léta až 8 let

odnětím svobody na 3 až 10 let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na osobě mladší než 18 let.

odnětím svobody na 5 až 12 let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví, nebo spáchá-li takový čin na osobě mladší než 15let.

Odnětím svobody na 10 až 15 let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.“⁴

Trestný čin znásilnění, je specifický svým přímým úmyslem a pachatel tedy tímto záměrem k pohlavnímu styku donutí oběť fyzickým násilím, pod pohružkou násilí (v takovém případě se oběť nepokusí o obranu pro zjevnou neúčelnost nebo pro oprávněnou obavu z hrozby), zneužije bezbrannosti oběti (není podstatné jakým způsobem dostane oběť do stavu bezbrannosti, jestli použitím alkoholu či jiné omamné látky).

Hlavním motivem znásilnění je dosažení pohlavního vzrušení a uspokojení pohlavního pudu pachatele. Tento trestný čin je též specifický svou latencí. Důvod této latence je často strach z pachatele, z medializace, studu či celková nedůvěra v OČTŘ (orgány činné v trestním řízení). Cca. 13% žen uvádí, že byly silou donuceny k pohlavnímu styku a zhruba stejné procento žen uvádí, že se staly obětí nedokonaného pokusu o znásilnění.

Sexuologie, jakožto vědecký obor zabývající se aspekty lidské sexuality a sexuálního chování, rozlišuje koitální a nekoitální pohlavní styk. Koitální = soulož

---

⁴ Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Vydání: osmé. Praha: Armex Publishing, 2017. Edice kapesních zákonů. ISBN 978-80-87451-47-2.

mezi mužem a ženou oproti tomu nekoitální = jiný kontakt s pohlavními orgány, bez ohledu na pohlaví oběti. V takovém případě se jedná o kontakt srovnatelný se souloží, nebo-li vniknutí do intimní zóny oběti jako při klasickém pohlavním styku.

Mezi hlavní rizika znásilněných žen patří mimo jiné nežádoucí otěhotnění, infekce pohlavně přenosnou nemocí (kapavka, syfilis, HIV), fyzické a především pak psychické trauma. V případě psychického traumatu je zásadní problém v tzv. sekundární traumatizaci oběti znásilnění (v drtivé většině se jedná o ženy avšak oběti znásilnění může být i muž), která je často vystavena opakovaným výslechům, nešetrnému chování ze strany okolí a zejména možné medializaci. Dalším aspektem může být také soudní projednávání případu. S tím je také spjata možné setkání v tváři tvář s pachatelem.⁵

Dalším rizikem v této problematice je kvalifikované ošetření oběti, především poradna a právní ochrana. Je zapotřebí komplexní péče, která musí být šetrná a nezaujatá. Dále snaha o vypátrání a následné potrestání pachatele je záležitost policie a neměla by být na úkor psychického stavu oběti.⁶

---

⁵ Zvěřina J. *Sexuální delikvence* [online], 2014, Poslední revize 5. 12. 2014 [citováno 31. 10. 2017] <http://www.wikiskripta.eu/index.php?title=Sexu%C3%A1ln%C3%AD_delikvence&oldid=290293>

⁶ Zvěřina J. *Sexuální delikvence* [online], 2014, Poslední revize 5. 12. 2014 [citováno 31. 10. 2017] <http://www.wikiskripta.eu/index.php?title=Sexu%C3%A1ln%C3%AD_delikvence&oldid=290293>

5 Pohlavní zneužití dětí

„Za pohlavní zneužívání se považuje nepatřičné vystavení dítěte pohlavního kontaktu, činnosti či chování, jako je jakékoli dotýkání, styk nebo vykořisťování, a to kýmkoli, komu bylo dítě svěřeno do péče anebo kýmkoli, kdo dítě zneužívá.“ Definice Rady Evropy z roku 1992.“⁷

Zákon rozlišuje dva případy:

- 1) vykonávání soulože
- 2) jiné pohlavní zneužití

Pohlavní zneužívání §187 Trestní zákoník č. 40/2009 Sb.

„(1) Kdo vykoná soulož s dítětem mladším patnácti let nebo kdo je jiným způsobem pohlavně zneužije, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až osm let.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až deset let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na dítěti mladším patnácti let svěřeném jeho doзору, zneužívaje jeho závislosti nebo svého postavení a z něho vyplývající důvěryhodnosti nebo vlivu.

(3) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví.

(4) Odnětím svobody na deset až osmnáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.

(5) Příprava je trestná.“⁸

Často se setkáváme s pohlavním zneužíváním v rodinném prostředí, kdy například otec potrestá dceru tím způsobem, že ji přehne přes koleno a na holé hýždě ji

⁷ WEISS, Petr. *Sexuální zneužívání dětí*. Praha: Grada, 2005. Psyché (Grada). ISBN 80-247-0929-5.

⁸ *Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník*. Vydání: osmé. Praha: Armex Publishing, 2017. Edice kapesních zákonů. ISBN 978-80-87451-47-2.

naplácá potažmo si prohlíží její pohlavní orgány a posléze vzrušen souloží se svou manželkou. „*Pod pojmem pohlavního zneužívání chápeme většinou takové aktivity, které vedou k uspokojování sexuálních potřeb pachatele.*“

Aby byl objektivně posouzen stupeň nebezpečnosti této trestné činnosti, je zapotřebí zkoumání příčin a to „*místa činu, doby spáchání činu, osoby pachatele, vztahu pachatele a poškozené osoby, popřípadě následků, které trestná činnost na poškozené osobě do budoucna zanechala.*“

V případě sta osob potrestaných a následně odsouzených pro trestnou činnost pohlavní zneužívání dle §187 Trestního zákoníku v jednom „*průmyslově zemědělském okrese východních Čech*“ bylo: „*dvacet tři osob ve věku do osmnácti let, jedenáct osob ve věku do dvaceti let, dvanáct osob ve věku do věku do třiceti pěti let, třináct osob ve věku do věku do čtyřiceti pěti let, sedmnáct osob ve věku do věku do padesáti pěti let, patnáct osob ve věku do věku do šedesáti pěti let, devět osob ve věku do věku do sedmdesáti pěti let.*“

Statistika také uvádí velký počet mladistvých delikventů do osmnácti let věku, u kterých je „*probuzený sexuální zájem o sexuální život.*“⁹ V případě emocionálně slabších či labilnějších jedinců toto probuzení vede k sexuálnímu uspokojení za jakoukoli cenu, tím pádem i za cenu spáchání trestné činnosti. Výše zmíněných sto odsouzených (devadesát devět mužů a jedna žena) „*zneužilo 125 děvčat a jednoho chlapce, z tohoto počtu osm poškozených ve věku pěti let, osmnáct poškozených ve věku do osmi let, osmnáct poškozených ve věku do deseti let, třicet šest poškozených ve věku do třinácti let, čtyřicet čtyři poškozených ve věku do patnácti let.*“¹⁰

Kromě těchto uvedených obětí, byla poškozena děvčata do osmnácti let věku a jeden chlapec ve věku čtrnácti let. V devíti případech se jednalo o vztah mezi dcerou a otcem a jsou uvedeny i dva případy, kdy šlo o vztah mezi sestrou a bratrem a o vztah

---

⁹ WEISS, Petr. *Sexuální zneužívání dětí*. Praha: Grada, 2005. Psyché (Grada). ISBN 80-247-0929-5. Str. 37

¹⁰ WEISS, Petr. *Sexuální zneužívání dětí*. Praha: Grada, 2005. Psyché (Grada). ISBN 80-247-0929-5. Str. 37

mezi dědem a vnučkou. Ve zbývajících cirka sto třinácti případech šlo o kontakt cizích osob například mezi učitelem a žákyní či žákem.¹¹

6 Osobnost pachatele

Charakteristika osobnosti pachatele, který se svým jednáním odlišuje od běžné populace, je v odborné literatuře popsáno poměrně mnoho, nicméně komplexně se jedná o postižení dvou hlavních otázek, a to:

„Jaká je motivace, struktura potřeb a hodnotový systém pachatelů trestných činů?“

„Lze na základě odlišností v psychických vlastnostech a projevech definovat jednotný osobnostní model pachatele?“¹²

Obecně charakterizovat osobnost pachatele jako takovou nelze. Každá osobnost je jedinečná a každý jedinec se jinak přizpůsobuje, potažmo na každého jinak působí dané okolí. Nicméně lze pozorovat u pachatelů nebo jedinců s kriminálním a delikventním chováním určité znaky. Například typické pro drtivou většinu delikventů je to, že dokáže po celou dobu svého zaměření logicky uvažovat a dosáhnout svého cíle. Navzdory tomu, že je zde vynaložené logické přemýšlení, nedokáže, respektive nepřipouští si následky, zpětná vazba zde není přítomna.

Emoční stránka je nestabilní, řada pachatelů je citově nepřístupná a míra jejich empatie je velmi nízká. Tyto emoční aspekty se negativně projevují v sociální interpretaci. Jejich nepřístupnost a celkové emoční ladění vůči okolí je poměrně negativní až nepřátelské. Většinou tito delikventi litují sami sebe, chyby potažmo patologie u sebe nevidí a spatřují je ve svém okolí.

Typické pro myšlení či uvažování pachatele je rigidita, lenost uvažovat a kognitivní indolence. Tyto aspekty se projevují v jejich netečnosti či lhostejnosti. Nejsou schopni či ochotni přemýšlet o trvalejší činnosti či seberealizaci a budoucnosti. Jejich názory jsou často ovlivněny aktuálním situačním prostředím, nemají stálý

---

¹¹ WEISS, Petr. *Sexuální zneužívání dětí*. Praha: Grada, 2005. Psyché (Grada). ISBN 80-247-0929-5. Str. 37

¹² FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-5046-0. Str. 176

charakter tzv. Zde chybí kontinuita. Dále nejsou schopni se ovládat a kriticky myslet. Řídí se svými pudy a impulzy. Pokud se nacházejí v situaci, která vyžaduje jakousi sebereflexi či sebeovládání, v takové situaci dochází až k nezkrtnému jednání.

Chování a prožívání pachatelů bývá obecně vzato bezohledné a agresivní při dosahování jejich cíle. Zatvrzelost bývá častým důvodem v jejich projevech myšlení či chování. Tuto osobnostní sféru vystihuje *Eysenck* jako: „*Samotářství, lhostejnost k lidem, nepřizpůsobivost, dělání těžkostí, krutost, nelidskost, citovou oploštělost, nesoucinnost, necitlivost, vyhledávání vzrušení, záliba ve výstředních, neobvyklých věcech, nepřátelství vůči lidem, agresivitu, ignoraci nebezpečí, zbrklou odvážnost, vysmívání se, silnou vzrušivost, pobuřování okolí.*“¹³

Co se týče výše zmíněné zatvrzelosti, je významným prediktorem ve spojení s emoční labilitou asociálního a antisociálního chování. Zásadně ovlivňuje pojetí vlastní seberealizace a vlastního postoje. Osoby trpící zatvrzelostí jsou charakteristické svou izolací od normálního světa, žijí v jiných hodnotových složkách. Svě chování a vnímání života berou zcela nekriticky. Pojmy jako empatie, pocit viny či požadovaná norma sociostability je pro ně pouhou prázdnou frází.¹⁴

6.1 Typologie pachatelů

Jednoznačně nejvyšší míra nebezpečnosti byla pozorována a následně zjištěna u antisociálních jedinců, tedy jedinců trpící touto formou chování. Také u mládeže s poruchou chování, které lze také nazvat „*disociální a asociální*“ byly zjištěné takové osobnostní rysy potažmo vlastnosti, které zapříčiňují jejich společensky nepřijatelné chování. „*Postupné egocentrické nazírání světa s pocitem oprávněnosti svých požadavků a bezcitné uspokojování svých potřeb před potřebami druhých.*“ Toto nazírání patří mezi k typickým rysům tohoto pozorovaného faktoru. Dochází zde k chování, které se projevuje celkovým nezájmem k druhým, nedostatkem sociální empatie či taktu.¹⁵

---

¹³ FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-5046-0. Str. 178

¹⁴ FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-5046-0. Str. 178

¹⁵ FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-5046-0. Str. 179

7 Sexuální deviace

Pojem „*Sexuální deviace (parafilie) považujeme za kvalitativní odchylku struktury sexuálního motivačního systému*“ (Zvěřina, 1982)¹⁶. V odborných zdrojích a literatuře však najdeme řadu jiných definic sexuální delikvence.

Vnější projevy sexuálních deviací v sobě zahrnují různou řadu aktivit, od neškodného respektive společensky nežádoucího chování, jako je např. exhibicionismus, po nebezpečné až nejnebezpečnější trestné činy, které jsou zcela proti lidskému zdraví, přesvědčení a životu potencionální oběti. Takové sexuální deviace se často projevují navenek jako sexuální delikty.¹⁷

Rozeznáváme tzv. „*Jádrové deviace*“ (Brzek 1997) což jsou deviace takové, kdy deviantní jedinec (deviant), je schopen pouze deviantního chování a normální sexuální akt, je pro něho nepřijatelný, respektive není schopen normálního (běžného) sexuálního chování. Což jsou deviace v užším slova smyslu. Deviace v širším slova smyslu znamenají, že deviantní zaměření, je méně zásadité avšak převažuje, to je podstatnou i když ne zcela výlučnou součástí charakteristiky jedince a významně jej ovlivňuje. Takový to deviant je schopen se vzrušit jeho deviací, přiměřeným sexuálním objektem či aktivitou. Rozdíl mezi tímto deviantem a deviantem spadající do tzv. „*Jádrové deviace*“ je ten, že tento deviant je schopen mít za určitých okolností normální sexuální akt, i když to pro něj není až tak atraktivní, na rozdíl od výše zmíněného deviantního jedince.

Z medicínské praxe vyplývá, že předmětem abnormálního sexuálního chování se může stát takřka cokoliv a možné deviantní způsoby dosahování sexuálního uspokojení jsou různé a nedají se přímo vymezit. Nicméně existují nejvýznamnější deviace v aktivitě či objektu (ve smyslu nejvýznamnější chápeme jako nebezpečně pro samotného devianta potažmo oběť či okolí, nebo pro jejich nejčastější výskyt). Co se týče sexuálních „*deviací*“ a záměrně toto označení dávám do uvozovek, protože dosud není jasné, zda se jedná o sexuální deviace v pravém slova smyslu, nebo zda se jedná o

---

¹⁶ WEISS, Petr. *Sexuální deviace: klasifikace, diagnostika, léčba*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-634-9. Str. 32

¹⁷ WEISS, Petr. *Sexuální deviace: klasifikace, diagnostika, léčba*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-634-9. Str. 32

náhrazkovou formu sexuálního uspokojení osob, které mají znemožněnou nebo určitým způsobem omezenou možnost k normálnímu sexuálnímu uspokojení.

Krom základních deviací jako jsou deviace v aktivitě a v objektu, rozeznáváme deviace *kombinované* a *polymorfní* u těchto deviací najdeme více druhů deviantního chování.¹⁸

7.1 Sexuální deviace v aktivitě

Deviace v aktivitě (*deviatio in modo*) charakterizujeme jako „*poruchy ve způsobu dosahování sexuálního vzrušení a uspokojení.*“¹⁹ Mezi nejznámější či nejběžnější deviace v aktivitě lze zařadit exhibicionismus, voyeurismus, sadismus, masochismus, fetišismus.

7.1.1 Voyeurismus

Z francouzského voir = vidět lze se setkat i s obdobnými názvy skoptofilie či slídičství. Voyeurismus lze chápat jako „*Vzrušení je u této deviace dosahováno sledováním intimního počínání nic netušících anonymních objektů.*“²⁰ Tzn. sledování (pozorování) svlékajících se či masturbujících (sebeuspokojení) lidí. V drtivé většině se jedná o sledování takto počínajících se žen. Tedy voyeurismus je v drtivé většině páchan muži. Nicméně to nevylučuje, že voyeuristou nemůže být i žena. Často toto pozorování je právě spojeno se sebeuspokojováním (masturbací).

Určitá sexuální zvědavost je zcela normální a běžná u většiny žen i mužů, ale pokud se tato forma stává preferovaným způsobem jak uspokojit své sexuální potřeby na úkor normálního sexuálního uspokojení mezi mužem a ženou stejného věku, přitažlivosti a bez sociálních bariér, pak se jedná o deviaci tohoto zaměření. „*Nejčastějším vysvětlením pro voyeuristické chování je předpoklad, že jde o sexuální stimulaci bez hrozby sexuálního kontaktu či odmítnutí.*“ (Baneroft, 1989).²¹

---

¹⁸ WEISS, Petr. *Sexuální deviace: klasifikace, diagnostika, léčba*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-634-9. Str. 32 - 33

¹⁹ WEISS, Petr. *Sexuální deviace: klasifikace, diagnostika, léčba*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-634-9. Str. 33

²⁰ WEISS, Petr. *Sexuální deviace: klasifikace, diagnostika, léčba*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-634-9. Str. 34

²¹ WEISS, Petr. *Sexuální deviace: klasifikace, diagnostika, léčba*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-634-9. Str. 34

Typické pro voyeuristy je vytrvalost. Dokáží hodiny obcházet vytipovaný „rajon“, který je pro ně atraktivní vzhledem osob, které se v tom daném objektu pohybují. Dále často používají maskování poskytování služeb jako např. Mytí oken, sekání trávy či specifické koníčky. Toto „maskování“ jim umožňuje lépe a v zásadě nenápadně realizovat jejich deviantní potřeby a zároveň jim poskytuje záminku při případném chycení.

Exhibicionistické a voyeuristické potřeby a aktivity jsou poměrně často spojené. Tzv. praví exhibicionisté, začínají voyeuristickými aktivitami a voyeurůi v průběhu svého počínání leckdy odhalují svůj genitál.²²

kazuistika č. 1

„Počítačový technik, 29 let, středoškolsky vzdělaný, ženatý, otec dvou dětí nikdy v minulosti nebyl trestán, nastoupil dobrovolně sexuologickou ústavní léčbu. Rozhodl se pro ni ve chvíli, kdy manželce prozradil své „sídličské“ aktivity. Sám pocítil úlevu, že „se to konečně vše provalilo“. Měl pocit, že by to už dlouho nevydržel. Jeho život byl v posledních letech „účinné peklo“, málo spal, v práci už nezvládal nápor a trpěla i rodina.

Voyeuristické potřeby se u něj projevíly poprvé už v období dospívání. Tehdy náhodou zahlédl svého staršího bratra při souloži s přítelkyní. Vzrušilo ho to natolik, že samovolně ejakuloval. Poté na to musel neustále myslet, několikrát denně musel onanovat. Napadlo ho, že by sám mohl vyhledávat podobné příležitosti. Od spolužáků ve škole se dozvěděl, že ve vagoncích vlaku, kterým dojíždí do školy, jsou v umývárně vyvrtané dírký, kterými lze pozorovat ženy při vykonávání tělesné potřeby. Od té doby si sedal do kupé co nejbliže k záchodu, a když kolem prošla nějaká dívka na záchod, hned odcházel a vyvrtaným otvorem ji sledoval a onanoval. Jednou zahlédl ženu, která na záchodě masturbovala. Nikdy přitom nebyl chycen.

V kontaktu s vrstevnicemi byl spíše stydlivý. V 19 letech o něj projevíla zájem spolužačka. Tzv. „nechal se sbalit“. Ona sama iniciovala pohlavní styk a ten se mu vcelku líbil, ale neustále musel myslet na to, co viděl ve vlaku, jinak se nevzrušil. S touto partnerkou se nakonec i oženil a měli spolu dvě děti. Po porodech však partnerka přestala mít zájem o pohlavní styk, jemu se celkem ulevilo, stačilo mu jen onanovat. Po

---

²² WEISS, Petr. *Sexuální deviace: klasifikace, diagnostika, léčba*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-634-9. Str. 34-37

nějaké době však byla potřeba vidět nějaké ženy v kontroverzních situacích silnější. Večer odcházel se záminkou venčení psa sledovat ženy, jak se sprchují a převlékají do nočních košil v jejich ložnicích nebo souložící páry a při nich pak onanoval. Postupně se však tato potřeba prohlubovala a k večernímu „venčení psa“ se přidalo i ranní „běhání“. Nakonec se to tak stupňovalo, že spal jen několik hodin denně, neustále musel myslet na to, co viděl v noci a v brzkých ranních hodinách. Zhoršil se jeho pracovní výkon a měl před propuštěním. A to už byl finální impuls, kdy se rozhodl svěřit se svým problémem manželce a vyhledat odbornou pomoc.“²³

7.1.2 Exhibicionismus

Název pochází z latinského *exhibere* – nabídnout, ukázat. V roce 1877 termín exhibicionismus zmínil francouzský lékař Laségue ve svém článku nazvaném *Les Exhibitionistes* (MacDonald 1993) A jedná se o „*Vzrušení, které je u exhibicionismus dosahováno odhalováním genitálu před neznámými ženami či dívkami.*“²⁴ Někdy bývá spojeno s erekcí a s masturbací.

Exhibicionismus patří mezi nejčastěji se vyskytující sexuální deviace. Díky svému silně nutkavému charakteru má i vysokou specifickou recidivu. Existuje více druhů exhibicionistů, u některých je spouštěčem manželská hádka či nějaké psychické krize. Tito jedinci nemají za normálních okolností potřebu se „ukazovat“ a „odhalovat“ na veřejnosti. Naopak u jiných exhibicionistů je tato potřeba primárního rázu.

Exhibicionismus jakožto druh sexuální deviace se řadí mezi trestný činy a podle naší legislativy může být pachatel obviněn za trestný čin výtržnictví §358 TZ, se sazbou odnětí svobody až do dvou let. V současné době se však tyto činy řeší v rámci přestupkového řízení. U této delikvence je vysoká latence a podle *Coxe a Maletzkeho (1980)* „*je oznamováno pouze 17% exhibic*“.

Exhibicionistou je často bázlivý, nesmělý muž, nezřídka s dobrým zázemím. Nenavazuje většinou žádný kontakt, nekomunikuje a dodržuje dostatečnou vzdálenost od vytyčeného objektu. Maximálně na sebe upozorní zapískáním, zašustěním nebo

---

²³ WEISS, Petr. *Sexuální deviace: klasifikace, diagnostika, léčba*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-634-9. Str. 34-35

²⁴ WEISS, Petr. *Sexuální deviace: klasifikace, diagnostika, léčba*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-634-9. Str. 37

jiným nenápadným zvukem. Představa, že jej někdo vidí, je pro něho dosti lákavá a žádoucí. Takto by se dal charakterizovat pachatel této trestné činnosti.

Deviant postižený touto poruchou si neuvědomuje respektive nepřipouští, že jeho objekt o pohled na jeho obnažený pohlavní úd nestojí, že svým konáním vniká do osobního prostoru oběti, narušuje její teritorium a intimní sféru. Často tito devianti žijí v představě, že ženám se jejich chování líbí ba dokonce, že je jejich počínání sexuálně vzrušuje.²⁵

kazuistika č.2

„Muž, 35 let, povoláním topič, ženatý, otec tří dětí, byl obviněn z trestného činu výtržnictví, kterého se měl dopustit tím, že se před ubytovnou studentek obnažil na dolní polovině těla a třel si pohlavní úd až do vyvrcholení. Byl při tom z okna pozorován několika dívkami ve věku 17-18 let, které jeho jednání oznámily policii.

Při znaleckém zkoumání obviněného bylo zjištěno, že vyrůstal v úplné rodině, jeho výchova byla vcelku přiměřená, jen občas narušena otcovým nadměrným pitím. Dokončil bez problému základní školu a pokračoval na gymnáziu, které však nedokončil kvůli nedostatku finančních prostředků. Bez problému se vyučil topenářem, profesionálně se adaptoval velmi dobře. Nikdy neměl problémy s požíváním alkoholu, za nesexuální trestnou činnost nikdy nebyl trestán.

Onanovat začal asi ve 14 letech, s fantaziemi o dospělých žen, jak je hladí a líbá. První pohlavní styk měl ve 20 letech, v době základní vojenské služby, po delší známosti, Předtím „neměl na holky čas“. Styk byl nepodařený, měl potíže s erekcí. Další pokusy o styk byly vždy neúspěšné, nevzrušil se nikdy dostatečně, nakonec se s partnerkou rozešel, i když už byli zasnoubeni. Při masturbaci erektilní problémy neměl. Napadlo ho, že si onanii může zpestřit tím, že by při ní za záclonou svého okna sledoval kolemjdoucí, nic netušící ženy. Takto to dělal asi měsíc, pak už to ale ke vzrušení nestačilo. První exhibici provedl ve 24 letech, po rozchodu s dívkou. Tehdy viděl u řeky opalující se ženy, měl na ně vztek, že jsou v takové pohodě a jemu se nedaří. Po provedené exhibici si uvědomil, že tímto způsobem vlastně může mít každou ženu, která se mu líbí. Uvádí, že „měl“ stovky žen. Exhiboval i několikrát týdně, vždy na místech, kde byly ženy samy a on měl možnost úniku. Neoslovoval je, ukazoval se jim asi na

---

²⁵ WEISS, Petr. *Sexuální deviace: klasifikace, diagnostika, léčba*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-634-9. Str. 37-41

vzdálenost deseti metrů. Odhalil si kabát a měl pod ním ztopořené přirození. Někdy neonanoval, pociťoval úlevu už tím, že ho ta žena viděla. Jindy před ní masturboval až do ejakulace. Byl zvědavý na reakci žen, sám si přál, aby se na něho se zájmem podívaly. Po exhibicích měl někdy pocity viny a hanby, někdy si sliboval, že to už víckrát neudělá, ale nikdy to nevydržel dlouho. Chytili ho poprvé až za čtyři roky, řešilo se to pokutou.

Ženíl se ve 29 letech, od rozchodu s první v mezidobí žádnou jinou partnerku neměl. Zpočátku měl i v manželství potíže s erekcí, nebyl dostatečně vzrušen.

Asi po roce tyto potíže vymizely, frekvence styků pak byla asi jednou za jeden až dva týdny, ještě přitom nepravidelně onanoval, většinou s fantaziemi v minulosti prožitých exhibic. Žena stále nemohla přijít do jiného stavu, hádali se, tehdy byl podruhé přistižen při exhibici z okna svého bytu. Dostal podmínku, manželka se ni nedozvěděla. Nakonec se jim narodilo dítě, v té době byl bez pohlavního styku, pouze masturboval. Nutkání k exhibicím bylo poměrně slabé, měl hodně starostí kolem dcery. Další recidiva exhibicionistického chování byla až za tři roky. Šel se koupat, byly tam dvě ženy, které se opalovaly do půl těla, to nevydržel a obnažil se před nimi. Myslel si tehdy, že je to také vzrušuje, nenapadlo ho, že by jim to vadilo. V té době byl už skoro rok bez pohlavního styku, protože manželka měla rizikové těhotenství, čekala dvojčata. Opět dostal pouze podmíněný trest. Po porodu ho pak manželka nadále odmítala, neví proč, nikdy s ní o těchto otázkách nemluvil, styděl se. Uspokojoval se pouze onanií. Zrecidivoval opět ve chvíli, kdy viděl v okně ubytovny studentky, myslel si, že se na něho smějí, tak se neovládl a odhalil se. V minulosti po předchozích trestech ambulantně docházel k psychiatrovi, ale dostával jen nějaké léky na uklidnění a nic se o sobě nedozvěděl.²⁶

7.1.3 Sadismus a masochismus

Francouzský spisovatel, filozof a autor knih *Justine a Juliette*, A. De Sade (1740-1814), popisuje v těchto dílech sexuální zkušenosti lidí, kterým imponuje či je uspokojuje, že mohou svým partnerům ubližovat v sexuální oblasti takto: „U sadismu je

---

²⁶ WEISS, Petr. *Sexuální deviace: klasifikace, diagnostika, léčba*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-634-9. Str. 39-40

*vzrušování dosahováno dominancí, totální kontrolou objektu. Sadista je vzrušován fyzickým a duševním utrpením oběti a pocitem, že oběť je plně v jeho moci“.*²⁷

Název masochismus pochází z 19. století od rakouského spisovatele hraběte *L. Von Sacher-Masocha (1836-1895)*, autora knihy *Venuše v kožiše*. V tomto díle autor popisuje potěšení z podrobení se. „*U masochismu je vzrušování dosahováno totálním odevzdáním se partnerovi, vlastním ponížením či utrpením“.*²⁸

U sexuálních deviací, jako jsou sadismus a masochismus, je specifické chování směřující k sexuálnímu vzrušení až k uspokojení. Nicméně termíny sadismus a masochismus se užívají i v nesexuálním kontextu. Tyto dva pojmy se často spojují a v takovém případě mluvíme o „*sadomasochismu*“. Někteří jedinci v průběhu jednoho styku provozují jak sadistické, tak i masochistické praktiky. U heterosexuálních i homosexuálních partnerů se sadomasochistické praktiky vyskytují ve formě tzv. „*partnerského sadomasochismu, kde jsou potřeby partnerů komplementární, odehrávají se z vzájemného souladu a bez pocitů studu či viny*“²⁹. V takovém případě se nemusí jednat o anonymitu, která je u sexuálních deviací v aktivitě obvyklá. V drtivé většině se potřeby tohoto zaměření projevují pouze u jednoho z partnerů (deviantního partnera) a druhý z partnerů (submisivní) se podřizuje a plní jeho „*rozkazy*“ ať z důvodu strachu či z donucení.

K tomu, aby se mohlo hovořit v pravém slova smyslu o masochismu, je nutné splňovat dvě podmínky. Prioritní je být při sexuálním uspokojením poškozován či ponižován, ale zároveň mít možnost se účastnit praktik, kde je vystaven násilí k tomu, aby se sexuálně vzrušil. Lidé trpící deviací jako je masochismus, nalézají sexuální prožitek a vzrušení v utrpení, které jim způsobuje ten druhý.

Tři primární charakteristiky *Baumeister a Butlerová (1997)*:

1) Přesně určené hranice = masochista si zvolí bod („*pomyslný strop*“), do kterého je bití povoleno. Po překročení daného bodu bití nadále odmítá.

---

²⁷ CHMELÍK, Jan. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-71-78-739-6.

²⁸ CHMELÍK, Jan. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-71-78-739-6.

²⁹ WEISS, Petr. *Sexuální deviace: klasifikace, diagnostika, léčba*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-634-9. Str. 65

2) Bolest musí být do přijatelné míry = nepříjemná nikoliv nesnesitelná

3) U této funkce se odděluje primární biologická funkce = varování, že prováděné praktiky hraničí s nebezpečím poškození organismu.

Masochisté vyložené touží po bolesti, jak již bylo výše zmíněno. Touží po bolesti nikoliv po utrpení či poranění. Často se tito lidé vyhýbají rizikům. Na závěr, jak zmiňují již uvedení autoři, touha po bolesti je u masochistů zaměřená jen na oblast sexuální. Řečeno s nadsázkou, tito lidé nevyhledávají s oblibou lékaře jako většina normálních lidí. Mnozí masochisté nemají bolest za cíl, pro mnohé je uspokojením fakt, že se podřizují a ztrácejí kontrolu nad danou situací.³⁰

7.2 Sexuální deviace v objektu

Sexuální deviace v objektu (*deviatio in objecto*) charakterizujeme jako: „Kvalitativní poruchy sexuální motivace charakterizované neadekvátním zaměřením erotické touhy.“³¹ Jedná se tedy o objekt, na který je zaměřen sexuální zájem pachatele. Mezi tyto deviace patří převážně pedofilie, fetišismus, transvestitismus.

7.2.1 Pedofilie

„Pedofilie je parafilie (sexuální deviace), u které jde o erotické (erotosexuální) zaměření na objekty v prepubertálním věku (tedy na chlapce a dívky bez znaků dospívání)“.³²

Věkové zaměření u pedofilní deviace bývá od pěti let až do dvanácti let. „Pedofilové“ jsou lidé, kteří preferují jednak fyzickou nezralost oběti (objektu), tak nevyvinutost neboli postrádání sekundárních pohlavních znaků. Pedofilně orientovanými jedinci mohou být vícero zaměření, a to buď heterosexuálního, homosexuálního nebo bisexuálního. Heterosexuálně zaměřeným pedofilům imponují chybějící druhotně pohlavní znaky u dívek, u homosexuálně zaměřených pedofilů pak totéž v případě chlapců. Co se týče bisexuálně zaměřených pedofilů, výskyt takto

---

³⁰ WEISS, Petr. *Sexuální deviace: klasifikace, diagnostika, léčba*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-634-9. Str. 64-72

³¹ WEISS, Petr. *Sexuální deviace: klasifikace, diagnostika, léčba*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-634-9. Str. 74

³² WEISS, Petr. *Sexuální zneužívání dětí*. Praha: Grada, 2005. Psyché (Grada). ISBN 80-247-0929-5.

zaměřených jedinců je ojedinělý. Všechny druhy pedofilních deviantů spojuje to, že jim imponuje „*dětské chování*“ svých potencionálních i skutečných obětí.³³

7.2.2 Pyrofilie

Jedná se o „*Sexuální vzrušení vyvoláváno ohněm, přičemž je nezřídka spojeno i se zakládáním požárů.*“³⁴

Výskyt pyrofilie jakožto deviace je velmi ojedinělý. U většiny zakládání požárů se nejedná o sexuální podtext. Lidé trpící touto sexuální deviací, jakou pyrofilie je, mají obvykle blízký až profesionální vztah k ohni. Může se jednat jak o dobrovolné hasiče, tak o hasiče z povolání.

Podle psychiatričky Donaliesové (1977) hovoříme o pyrofilii v pravém slova smyslu v případě, že splňuje následující podmínky: „*Založení ohně je realizováno poprvé ve věku do 21 let, sexuální vzrušení se projeví už při prvním nebo druhém zakládání ohně, opakuje se v relativně krátkých časových intervalech (většinou do měsíce), založení ohně prokazatelně vede k uvolnění sexuálního napětí*“³⁵. Jedná se o pouhý výčet aspektů či podmínek. U diagnostiky pyrofilie reálně, je těchto podmínek daleko více. V současné době se tato sexuální deviace neřadí mezi nejčastěji páchané či vyskytované deviace, avšak je zapotřebí ji zmínit jakožto deviaci spadající do sexuálních deviací v objektu.³⁶

7.2.3 Zoofilie

„*Preferenze zvířat jako sexuálních objektů.*“³⁷ Toto je typická charakteristika sexuální deviace nazývajících se zoofilie. Název pochází (z řeckého *zoon* – živočich).

Mezi aktivity či praktiky se zvířaty patří kupříkladu: „*Felace, conilinctus, anální i vaginální soulož nebo masturbace nad objektem.*“³⁸ Aby se jednalo o deviaci

---

³³ WEISS, Petr. *Sexuální deviace: klasifikace, diagnostika, léčba*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-634-9. Str. 74-81

³⁴ WEISS, Petr. *Sexuální deviace: klasifikace, diagnostika, léčba*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-634-9. Str. 102

³⁵ WEISS, Petr. *Sexuální deviace: klasifikace, diagnostika, léčba*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-634-9. Str. 102

³⁶ WEISS, Petr. *Sexuální deviace: klasifikace, diagnostika, léčba*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-634-9. Str. 102-104

³⁷ CHMELÍK, Jan. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-739-6.

v pravém slova smyslu, je zapotřebí, aby byl dostupný sexuální partner lidské rasy a takzvaný deviant, byl přesto imponován potažmo preferoval pohlavní styk či jiný sexuální kontakt se zvířaty, takzvanými zvířecími objekty. Jen v takovém případě se jedná o sexuální deviaci.

U heterosexuálních pacientů zaměřených na zoofilní chování se zjišťuje mimo jiné nedostatek sebejistoty či strach z žen. Nicméně otázkou zůstává, zda tyto poznatky a tyto charakteristiky chování zjištěného u těchto pacientů, jsou natolik zásadní v jejich zoofilní preferenci. Pro další sexuální deviace je charakteristický nedostatek heterosexuálních dovedností, obvykle se tyto nedostatky řadí mezi hlavní symptomy. V případě zoofilní preference tomu nemusí být jinak.³⁹

7.2.4 Nekrofilie

Název deviace pochází z řeckého nekros – mrtvý. Pro tuto sexuální deviaci je charakteristická „*touha být v přítomnosti mrtvého těla a fascinace vším kolem pohřbů a mrtvol až po aktivity zahrnující líbání, objímání, cunnilingus i vaginální či anální soulož s mrtvým tělem.*“⁴⁰

Lidé trpící touto nemocí si většinou vybírají povolání, ve kterém mohou být v kontaktu s mrtvými a tím uspokojovat svou potřebu. V některých případech respektive některým deviantům stačí pouze takzvané zinscenované aktivity, jakou jsou kupříkladu: atmosféra úmrtí, prostitutka ležící v rakvi a další. U této deviace je nutno odlišit devianty, kteří jsou reálnou hrozbou pro okolí a devianty, kteří naopak nejsou hrozbou pro okolí.

Výše uvedení devianti nejsou primární hrozbou pro své okolí, avšak existují takzvaní nekrofilní sadisti, kteří jsou pro okolí až extrémně nebezpeční. Jejich vzrušení pramení z usmrcování osob respektive usmrcování svých obětí. Tyto sadistické nekrofilie rozdělujeme dále do dvou skupin. Jedna skupina těchto deviantů uspokojuje svou potřebu tím, že oběti zabíjí a druhá skupina nekrofilních sadistů své oběti zabije

---

³⁸ CHMELÍK, Jan. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-739-6.

³⁹ CHMELÍK, Jan. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-739-6.

⁴⁰ WEISS, Petr. *Sexuální deviace: klasifikace, diagnostika, léčba*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-634-9. Str. 101

primárně z toho důvodu, aby mohla následně manipulovat s jejich těly a tím uspokojovat svou potřebu.⁴¹

8 Oběť

Existuje řada definic, které popisují, kdo je považován za oběť. Kupříkladu T. Sievert a J. Schneider autoři kriminalistického slovníku definovali oběť jako „*osobu nebo organizaci, jež je deliktem ohrožena, poškozena nebo zničena*“⁴² (dle Netíka, Netíková, Hájek, 1997, s. 85. Jiní autoři oběť definují jinak, Například Marie Vágnerová oběť charakterizuje, jako „fyzickou osobu, která trestným činem utrpěla újmu na životě, zdraví, majetku nebo jiných právech“ (Vágnerová 1996, s. 56).

Jak je již výše zmíněno, definic, které užším či širším měřítkem pohlížejí na to, co vlastně znamená oběť v pravém slova smyslu, je vskutku řada.

Každopádně je nutné vysvětlit, kdo je v meritu věci považován skutečně za oběť trestného činu, a proto je nezbytné definovat, co je trestných čin a jaké skutky spadají do trestných činů „*Trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně*“ (§13 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů). Pakliže skutek neboli přečin nenaplnuje znaky uvedené v tomto zákoně, jedná se o přestupek.

Do roku 2013 trestní řád zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení (dále jen trestní řád) termín „oběť“ neznal. Používal se termín „poškozený/ná“, který trestní řád používá i nadále a který definuje jako „*komu bylo trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková škoda nebo nemajetková újma, nebo toho, na jehož úkor se pachatel trestným činem obohatil*“ (§43 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním – trestní řád, ve znění pozdějších předpisů).

Co se týče termínu oběť, jedná se spíše o psychologický a viktimologický pojem nežli o pojem právního charakteru.

---

⁴¹ WEISS, Petr. *Sexuální deviace: klasifikace, diagnostika, léčba*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-634-9. Str. 101

⁴² VELIKOVSKÁ, Martina. *Psychologie obětí trestných činů: proces viktimizace, status oběti a jeho význam, prevence a vyrovnávání se s viktimizací, reálné případy z policejní praxe*. Praha: Grada, 2016. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4849-8. Str. 14

Dělení oběti z viktimologického hlediska:

„Primární – oběť přímo zasažené trestným činem, tj. oběti samotné

Sekundární – blízké osoby oběti, které mají k oběti silný emocionální vztah a její újmu prožívají jako újmu vlastní (např. partner/ka, rodinní příslušníci apod.)

Terciální – blízké sociální okolí (přátelé, sousedé apod.)“⁴³

Základní pojmy spojené s viktimností:

viktimnost = souhrn předpokladů jak se stát nebo nestát obětí TČ

viktimizace = přerod potencionální oběti na oběť skutečnou

viktimizační předpoklady = pohlaví, věk, zdravotní stav, fyzická konstituce, zaměstnání, životní styl. Příslušnost menšinám

prevence viktimnosti = cílem je, aby se člověk nestal obětí trestného činu. Seznámení s technickým obranným zařízením (boxer, obušek, pepřový sprej ...)

Dělení obětí dle B. Mendelsohna:

1. úplně nevinná oběť
2. dítě do 6 let věku - z důvodu, že svým chováním a jednáním úmyslně nepodněcuje pachatele ke spáchání TČ na základě mentálních předpokladů
3. oběť s nepatrnou vinou - znásilněná žena v podniku nevalné pověsti
4. oběť se stejnou vinou jako pachatel - „férová rvačka,, -) TČ rvačka, min. 3 zúčastnění/ TČ ublížení na zdraví (nutná obrana, krajní nouze)
5. oběť s větší vinou na spáchaném TČ než pachatel - agresor, který vyvolá nějaký fyzický konflikt, ale oběť má 3 stuhy z karate

---

⁴³ VELIKOVSKÁ, Martina. *Psychologie obětí trestných činů: proces viktimizace, status oběti a jeho význam, prevence a vyrovnávání se s viktimizací, reálné případy z policejní praxe*. Praha: Grada, 2016. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4849-8. Str. 15

6. předstírající oběť - znásilnění, pojistný podvod

7. dobrovolná oběť - sebevražda, eutanázie

8. oběť výlučně vinná - zabití v nutné obraně

Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů definuje oběť jako „*každou fyzickou osobu, které bylo nebo mělo být trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková či nemajetková újma, na jejíž úkor se pachatel obohatil (jde tedy o všechny trestné činy).*“

Dále také definuje zvlášť zranitelné osoby, mezi které patří „*děti, osoby handicapované, oběti sexuálního útoku apod. a věnuje jim zvýšenou pozornost.*“

Tento zákon vstoupil v platnost v roce 2013, do té doby byla práva poškozených značně znevýhodněna. Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, jednak rozšiřuje práva poškozených, ale také primárně chrání jejich osobnost, dále poskytuje informace, nabízí bezprostřední a účinnou pomoc, zachází s nimi s úctou, respektem, což je klíčové pro poškozené.

Při bližším zaměření se na zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, zjistíme, že tento zákon také převzal odškodnění poškozených, které dříve upravoval zákon č.209/1997 Sb., o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti.⁴⁴

8.1 Oběť sexuálního deliktu

Obětí trestného činu obecně se může stát kdykoliv kdokoliv z nás. Nicméně oběti spadající do mravnostní kriminality jako jsou právě oběti sexuálního deliktu, ať už se jedná o oběti znásilnění (§185 TZ) či pohlavního zneužívání (§187 TZ) respektive osoby, na kterých byl páčán sexuální nátlak (§186 TZ). Jsou často charakteristické tím, že se jedná o osoby fyzicky slabší a zdánlivě bezbrannější, než je sám pachatel. Primárně oběťmi mravnostní kriminality se nejčastěji stávají ženy a děti.

Podstatou mravnostní trestné činnosti je ukájení pohlavního pudu způsobu, které společnost netoleruje. Tato trestná činnost je také charakteristická svou latencí. Důvodů

---

⁴⁴ VELIKOVSKÁ, Martina. *Psychologie obětí trestných činů: proces viktimizace, status oběti a jeho význam, prevence a vyrovnávání se s viktimizací, reálné případy z policejní praxe*. Praha: Grada, 2016. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4849-8. Str. 15-45

latence je několik, primárně se jedná o obavu z možné pomsty pachatele, strach z reakce okolí či v neposlední řadě hraje roli nedůvěra v orgány činné v trestním řízení.

9 Sekundární viktimizace

„Negativní společenské reakce v souvislosti s primární viktimizací, která je zažívána jako další porušování legitimních práv nebo nároků obětí.“⁴⁵ Dle definice Lea Motada (1994, s.9). L. Čírtková definovala sekundární viktimizaci jako „Újmu vznikající v důsledku reakcí formálních instancí sociální kontroly nebo neformálního sociálního okolí.“⁴⁶

Mezi nejčastější druhotné poškození oběti trestného činu patří reakce ze strany blízkých osob například rodičů, vlastních dětí, přátel, ale i ze strany sousedů. Je nutno zmínit, že poškození přichází často i ze stran médií, a to v rámci nemístného zpracování případu i nevhodného a neempatického jednání ze stran bezpečnostních složek a subjektů trestního řízení (tj. policie ČR, orgány činné v trestním řízení tzv. OČTŘ, státní zástupce či soudce), dále také nelze opomenout neadekvátní chování obhájců, znalců a vypovídajících svědků.

Někteří autoři, či odborníci, mimo výše uvedené hlavní zdroje sekundární viktimizace zmiňují také samotného pachatele. Právě pachatel sám o sobě může po spáchání trestného činu oběť nadále viktimizovat. Záleží na úhlu pohledu. Pokud něco takového nastane, bývá to z pravidla z důvodu nedostačeného působení subjektu trestního řízení.

Hlavním aspektem sekundární viktimizace je znemožnění uspokojovat své potřeby, a to zejména potřeby sociální. Primárně bývá neuspokojen pocit bezpečí a důvěry. Autorka L. Čírtková rozděluje příčiny výše uvedených důsledků na:

- *„Strukturální – vyplývající z formálních předpisů*
- *Sociálně psychologické – dané falešnými mýty o obětech trestných činů*

---

⁴⁵ VELIKOVSKÁ, Martina. *Psychologie obětí trestných činů: proces viktimizace, status oběti a jeho význam, prevence a vyrovnávání se s viktimizací, reálné případy z policejní praxe*. Praha: Grada, 2016. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4849-8. Str. 72

⁴⁶ VELIKOVSKÁ, Martina. *Psychologie obětí trestných činů: proces viktimizace, status oběti a jeho význam, prevence a vyrovnávání se s viktimizací, reálné případy z policejní praxe*. Praha: Grada, 2016. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4849-8. Str. 72

- *Individuální – vycházející z postojů, kognitivních schémat osob přicházejících do kontaktu s poškozenými.*⁴⁷

Nerespektováním psychického traumatu oběti se všechny subjekty podílející se na zpracování případu dopouštějí fatální chyby. Právě tyto chyby mohou způsobit sekundární poškození a to má především dopad na psychiku oběti. Je nutné také zmínit emoční prožívání oběti. Nejvýznamnější strůjci chování, emocí a postupu při zpracovávání případu oběti jsou systematické způsoby vycházející z praxe a zkušeností v tomto směru.⁴⁸

9.1 Rizika sekundární viktimizace dané subjekty trestního řízení

Jak je již v předchozí kapitole zmíněno, subjekty trestního řízení (např. svědci či obhájci) bývají leckdy neempatičtí. V některých případech bývají zahleděni do svých vlastních až sobeckých zájmů, v důsledku čehož se při prvotních opatřeních zcela nedá počítat s jejich pomocí. Konkrétně u obhájců se při prokazování věrohodnosti oběti může projevit jejich účelově vedená mylná představa o neposkvrněnosti oběti. Taková situace může nastat i u médií.

V zájmu pachatele poukazují v negativním smyslu na společenské postavení, životní styl, povolání, popř. provokativní chování oběti. Dále v zájmu pachatele využívají společenské předsudky vztahující se např. k etnické či národnostní menšině, rodinným vazbám či partnerskému vztahu (rozvedený či svobodná matka) k poškození oběti.

U soudu se lze setkat s cíleným vyhledáváním důkazů o nemravném chování, popř. o nevhodném životním stylu oběti. Někteří obhájci se v zájmu pachatele v některých případech uchylují k jednání, která bývají na hraně zákona a zejména z hlediska morálního jsou zcela nepřijatelné.

⁴⁷ VELIKOVSKÁ, Martina. *Psychologie obětí trestných činů: proces viktimizace, status oběti a jeho význam, prevence a vyrovnávání se s viktimizací, reálné případy z policejní praxe*. Praha: Grada, 2016. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4849-8. Str. 72

⁴⁸ VELIKOVSKÁ, Martina. *Psychologie obětí trestných činů: proces viktimizace, status oběti a jeho význam, prevence a vyrovnávání se s viktimizací, reálné případy z policejní praxe*. Praha: Grada, 2016. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4849-8. Str. 72-73

Kazuistika č. 1

„Muž, který v roce 2014 z nedbalosti usmrtil osobu tím, že ji v podnapilém stavu srazil autem na zastávce, z místa činu utekl a policii se přihlásil až následující den, kdy zpochybňoval požití alkoholu. Jeho advokátka jej obhajovala slovy: „Žena měla dostatek času na to, aby uskočila, stejně jako ostatní osoby na zastávce, ale ona vůbec nereagovala...“ Toto šokující obvinění, které prezentovala u hlavního líčení, uvedla veřejně i médiím, čímž vyrazila dech nejen pozůstalým, ale i široké veřejnosti. Soudkyně reagovala na tato slova při vynášení rozsudku následovně: „Chodník je určen pro chodce a nikdo není povinen sledovat, jestli se náhodou někdo opilý neřítí v autě.“⁴⁹

Oproti výše zmíněným subjektům, by kupříkladu orgány činné v trestním řízení (dále jen „OČTŘ“) měly mít ústřední zájem oběť co nejméně traumatizovat svým případným nevhodným přístupem a jednáním. Už jen z toho důvodu, aby se její stav nikterak nezhoršoval a rekonvalescence a následné začlenění do běžného života bylo pro oběť rychlejší. Už v roce 1991 M. Maguire apeloval na „*nutnost věnovat při každodenním rozhodování policistů, státních zástupců, soudců, probačních pracovníků apod. patričnou pozornost zájmům obětí stejně, jako berou ohled na práva veřejnosti a pachatelů*“⁵⁰ (Maguire, 1991, s. 363). Je to zcela nezbytné z morálního, avšak i z věcného hlediska.

Z tohoto hlediska je proto nezbytné adekvátní jednání ze stran policistů, a to z důvodu toho, že právě policisté jsou ti, se kterými se oběť setkává jako s prvními při ohlášení trestného činu, ke kterému došlo. Především je na místě jejich citlivý, ohleduplný a zejména profesionální přístup. V průběhu vyšetřování je třeba klást srozumitelná vysvětlení k jednotlivým postupům v rámci celého řízení a taktéž je na místě vhodná komunikace s oběťmi, ke které patří již výše zmíněný empatický přístup, a to především při jednotlivých úkonech trestního řízení jako je kupříkladu výslech, rekonstrukce, konfrontace atd. Nelze předem odhadnout, jak bude oběť vnímat položené otázky, byť mohou být sebecitlivěji položeny. Proto je důležité, aby bylo oběti vysvětleno, proč jsou určité otázky pokládány, zejména pak ty intimní. Jako další

---

⁴⁹ VELIKOVSKÁ, Martina. *Psychologie obětí trestných činů: proces viktimizace, status oběti a jeho význam, prevence a vyrovnávání se s viktimizací, reálné případy z policejní praxe*. Praha: Grada, 2016. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4849-8. Str. 74

⁵⁰ VELIKOVSKÁ, Martina. *Psychologie obětí trestných činů: proces viktimizace, status oběti a jeho význam, prevence a vyrovnávání se s viktimizací, reálné případy z policejní praxe*. Praha: Grada, 2016. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4849-8. Str. 74

nedílnou součástí celkové rekonvalescence oběti je zamezení jakéhokoliv kontaktu s pachatelem. Takový kontakt by byl pro oběť nadále velmi traumatizující.

Při vzpomínání si na traumatizující událost nelze předpokládat, že se oběť vyhne stresujícím situacím, a to zejména s ohledem na to, že oběť představuje u soudního řízení pro OČTŘ primární a nenahraditelný zdroj informací. Je to dáno především tím, že kromě ní a pachatele nebyl ve většině případů nikdo jiný na místě činu přítomen (zejména u mravnostních trestných činů). Právě v takové situaci je oběť jednak osobou, která utrpěla traumatizující zážitek, a měl by být na ní brát ohled, ale také je zároveň osobou, která je důležitým zdrojem důkazů a informací. Ty mohou celý čin objasnit a v mnoha případech dokonce zcela zvrátit průběh vyšetřování. A. Seiverding apeluje na „*oběť nesmí být vyslychající osobou v žádném případě chápána jen jako nositel důkazů a zdroj dalších věcných důkazů, jak se nezřídka stává.*“⁵¹ Je zcela evidentní, že stres zejména psychický představuje v průběhu trestního řízení významnou proměnnou.

V souvislosti s OČTŘ je nutné klást důraz na dostatečné poskytování informací oběti zejména ohledně toho, zda nedošlo např. k útěku pachatele z výkonu trestu, popř. zda již nebyl z výkonu trestu propuštěn. Právě to může mít pro oběť až fatální důsledky, a to jednak z psychologického hlediska, kdy znovu začne vnitřně prožívat to, co prožívala po spáchání trestného činu či u soudního řízení, tak z hlediska její bezpečnosti. Pokud si však oběť sama zažádá o poskytnutí takovéto informace, pak jí bude podána. Bohužel ve většině případů, si ani samy oběti nejsou vědomy takové možnosti, a tak takovou informaci nepožadují. V případě, že si však poškozený takovou informaci vyžádá, je nutno tuto žádost podat opakovaně, a to zejména písemnou formou.

Velký vliv na sekundární viktimizaci má také délka procesu. V případě, že trvá příliš dlouho, bývá to pro poškozeného velmi zatěžující. Typickým příkladem je případ, kdy se pachateli podaří uprchnout. Za takových okolností, je pak velmi problematické případ uzavřít. Pokud pachatel uprchne, je po něm vyhlášeno pátrání a šetření onoho trestného činu tím stagnuje. O to více je v takovém případě potřeba oběť pravidelně informovat o průběhu řízení a komunikovat s ní.

V neposlední řadě je pro oběť velmi nepříjemné, když se v rámci řízení posuzuje její věrohodnost. Toto posuzování provádí kromě lékařů či dalších odborníků též okolí

---

⁵¹ VELIKOVSKÁ, Martina. *Psychologie obětí trestných činů: proces viktimizace, status oběti a jeho význam, prevence a vyrovnávání se s viktimizací, reálné případy z policejní praxe.* Praha: Grada, 2016. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4849-8. Str. 75

oběti, mnohdy i policisté, a to leckdy z laického pohledu. Posuzování věrohodnosti se mnohdy provádí při prvním kontaktu s poškozenou osobou, lze tudíž podotknout, že se může jednat o předsudky či škatulkování, které není absolutně na místě. Je třeba mít objektivní a nezaújatý pohled. Mezi časté předsudky patří například, že žena, na které byl spáchán trestný čin znásilnění, bude nutně oděna v poničeném oblečení, na těle budou viditelné podlitiny a po takovém to zážitku nebude schopna komunikovat. S tímto je spjato neadekvátní pokládání otázek či vyvracení argumentů, například pokud oběť vypovídá, že brečela po utrpení traumatu, argument v takovém případě bývá „*jak to, že tedy nemáte rozmazané oči, které máte zjevně namalované?*“ Právě takovéto jednání je zcela nevhodné a neempatické.⁵²

9.2 Vliv médií na sekundární viktimizaci

Tak jako obhájci a svědci i média často přistupují k trestným činům a k obětem těchto činů z hlediska vlastního zájmu. U médií vlastní zájmy představují primárně touhy, dosáhnout co nejvyššího zisku např. aby televizní stanice profitovaly, potřebují dosáhnout co nejvyšší sledovanosti, a proto lze od nich málokdy očekávat pravdivé a objektivní informace. Velmi často se jedná o zkreslující informace, tak aby byly pro čtenáře atraktivní. To právě může mít až fatální dopad na oběť trestného činu. Jednak z hlediska, že se dočte nebo uvidí v televizi či uslyší v rádiu (nejběžnější forma sdělování přes média je prostřednictvím televize a textu), informace o svojí osobě, které nejsou pravdivé či zkreslující informace o pachateli. Právě tyto informace získané o pachateli, by mohly prohloubit ještě větší strach u oběti. Dalším problémem jsou samotní novináři, redaktoři apod., kteří v drtivé většině případů postrádají jakoukoliv empatii k oběti a neberou na ni v podstatě žádný ohled. Nemají problém jí urgovat až „bombardovat“ dotazy apod. Tyto situace jsou pro oběť velkou zátěží a v některých případech je to pro ni tak traumatizující, že se uchyluje i k sebevražedným sklonům. Na sebevražedných činech či pokusu o ně nesou mnohdy velký vliv i sociální sítě. Ty jsou úzce propojené s médii a často je i zmiňují komerční televize ve svých reportážích.⁵³

---

⁵² VELIKOVSKÁ, Martina. *Psychologie obětí trestných činů: proces viktimizace, status oběti a jeho význam, prevence a vyrovnávání se s viktimizací, reálné případy z policejní praxe*. Praha: Grada, 2016. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4849-8. Str 74-78

⁵³ VELIKOVSKÁ, Martina. *Psychologie obětí trestných činů: proces viktimizace, status oběti a jeho význam, prevence a vyrovnávání se s viktimizací, reálné případy z policejní praxe*. Praha: Grada, 2016. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4849-8. Str. 78

9.3 Sekundární viktimizace plynoucí z reakcí okolí

Přístup blízkých osob a okolí bývá často pro oběť velmi nepříjemný, a to z důvodu nedůvěřivých otázek, obviňujících pohledů atd. Také tendence okolí vyhýbat se poškozeným, v nich prohlubuje pocit méněcennosti. Jako další aspekt chování okolí k oběti je souzení. Nelze moralizovat a hodnotit oběť na základě získaných informací zejména z médií či od někoho z okolí, kdo nemá objektivní pohled na danou situaci, respektive nebyl v onen osudový den přítomen při páchání deliktu. Proto je nezbytné nepřístupovat k oběti způsobem „po bitvě je každý generál“, ale nezaujatým, vstřícným přístupem. Právě toto stereotypní chování okolí, lidí obecně, jejich vnitřní pohled či doslova přesvědčení, že oběť musí nést více či méně podíl na spáchaném deliktu, má svou psychologickou funkci, a to jako obranný mechanismus u lidí, kteří by mohli být nepřímo spjati s tím, co se oběti přihodilo. Ať z důvodu pokrytectví či jejich svědomí. Právě z takovýchto reakcí vychází následná izolace a uzavření se oběti trestných činů. Nebezpečné je také to, že oběť může začít souhlasit s názory okolí, a to zejména v situaci, že si za to mohla sama nebo že měla udělat nějaká opatření, aby ke spáchání deliktu nedošlo (zejména u znásilnění). Jako příklad lze uvést případ policisty, který byl falešně obviněn ze znásilnění, a problém jeho následné začlenění do společnosti.⁵⁴

Kazuistika 1.

„Policista, který byl nařčen ze znásilnění, a byl se jednalo o oznámení učiněné se čtyřdenním zpožděním (nešlo např. o přistižení při činu), byl okamžitě zadržen, umístěn do cely a postaven mimo službu. Během následujících 48 hodin, které měly OČTŘ na zjištění nutných výpovědí přímých účastníků a svědků, připravil státní zástupce de facto pouze návrh na umístění policisty do vazby, a to z důvodu obavy z ovlivňování svědků (navzdory tomu, že každý policista si je vědom následků takového jednání). Nebyla tedy vůle vyhnout se tomuto nejkrajnějšímu prostředku bez znalostí potřebných informací, naopak byla tato lhůta plně využita a po podání návrhu na vzetí do vazby byla prodloužena až na 72 hodin. Trestní stíhání policisty. tak bylo po třech plně nevyužitých dnech výhradně na podkladě oznámení ženy, tj. bez relevantních důkazů, což následně zmínil i soud, který návrh na vzetí do vazby zamítl. Přestože byl zadržený muž propuštěn na svobodu, státnímu zástupci trvalo celé trestní stíhání neúměrně dlouho (zhruba jeden rok), mezi jednotlivými vyšetřovacími úkony

⁵⁴ VELIKOVSKÁ, Martina. *Psychologie obětí trestných činů: proces viktimizace, status oběti a jeho význam, prevence a vyrovnávání se s viktimizací, reálné případy z policejní praxe*. Praha: Grada, 2016. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4849-8. Str. 79-82

způsoboval neodůvodněně průtahy (např. dvouměsíční pauza mezi výsledky dvou svědků), navíc například při výsledku oslovil policistu „pane obžalovaný“, ačkoliv obžaloba dosud nebyla podána a policista byl stále „jen“ obviněný. Nevhodné jednání vůči policistovi bylo všudypřítomné, neboť vycházelo i z povahy činu, ze kterého byl obviněn. Kromě přístupu samostatných nadřízených, omezení jeho osobních práv, úkonů, kterým se musel podrobit (výsledky, znalecké zkoumání jeho osobnosti apod.), a trestu, který mu hrozil (8 let), byl systematicky odsuzován regionálními i celostátními médii (označován např. jako „policista-znásilňovač“), lživě prezentován, uveřejňován včetně jména a fotografie. Absurdní situaci nesl nelibě nejen on, ale celá jeho rodina, která měla v této souvislosti čteně potíže. Vynesením zprošťujícího rozsudku byl sice po právní stránce případ ukončen, ovšem po stránce lidské, respektive psychologické, zdravotní, natož sociální, nedošlo k plné rehabilitaci policisty ani jeho rodiny.“⁵⁵

10 Pomoc obětem sexuálního deliktu znásilnění

U trestného činu znásilnění §185 TZ je pro pachatele trestná i samotná příprava. Tento trestný čin je jedním z těch, které vynikají svou latencí, neboť jej dle anonymních průzkumů v porovnání se statistikou PČR oznámí pouze 3-8% obětí. Oběť prožívá strach o svůj život, znásilněná (v drtivé většině případů se jedná o ženu či dívku) se nemusí aktivně bránit, takzvaně se „nechá znásilnit“, protože pociťuje bezmoc a především strach o život. V případě, že se tato oběť nebrání fyzicky, neznamená to zároveň, že se nebrání vnitřně neboli „mentálně“. Takzvané vzorce prožívání se decentně liší u obětí vztahového znásilnění, tzn. v případech, kdy oběť pachatele znala, a u útočného znásilnění, kdy se zpravidla jedná o neznámého, cizího pachatele.

Potřeby oběti těsně po činu jsou velice zásadní. Mezi primární potřeby patří obnovení pocitu bezpečí, diskrétní a empatická lékařská péče, být akceptována jako oběť, to jest sejmout pocit viny, obnovení důvěry ve své okolí a citlivý přístup. Dále nespěchat na oběť, chránit její dobré jméno a lidskou důstojnost, taktéž chránit soukromí například tím, že se zabráni publicitě. Zásadním problémem může být nevhodná komunikace s obětí a to například formou moralizování: „Kdybyste si vzala taxi“, či použití lichotky: „Nemůžete se pachateli divit, jste atraktivní žena“ a v poslední řadě prvoplánové utěšování: „Už na to nemyslete“.

---

⁵⁵ VELIKOVSKÁ, Martina. *Psychologie obětí trestných činů: proces viktimizace, status oběti a jeho význam, prevence a vyrovnávání se s viktimizací, reálné případy z policejní praxe*. Praha: Grada, 2016. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4849-8. Str. 81-82

Dalším důležitým rizikem je možnost otěhotnění po aktu či riziko nakažení se pohlavní chorobou nebo další zdravotní problémy. Proto je pro oběť zásadní vyhledat bez prodlení lékařskou pomoc.

10.1 Možná doporučení, jak se nestát obětí sexuálního deliktu

Z hlediska policie se jedná o prevenci sociální, situační a prevenci viktimnosti. Z hlediska sociální prevence se primárně jedná o zvýšení vzdělanosti, kulturnosti občanů a především zvýšení informovanosti a povědomí. Situační prevence jako taková vnímá kriminalitu jako akt příležitosti a motivace a patří sem zvýšení počtu hlídek, zlepšení kamerových systémů, zlepšení osvětlení a v neposlední řadě i informovanost. Poslední z prevencí je prevence viktimnosti, do které spadá zlepšení fyzické kondice (sebeobrana) či seznámení se s technickými prostředky sebeobran (pepřové spreje, paralyzéry či alarmy).

11 Rozhovory

11.1 Rozhovory s kriminalisty věnující se mravnostní trestné činnosti

11.1.1 Respondent č. 1:

- 1) **Jak dlouho se v rámci vašeho působení na SKPV PČR věnujete problematice trestných činů mravnostní kriminality?**

Od srpna 2008.

- 2) **S jakými trestnými činy v oblasti mravnostní kriminality se v rámci své praxe setkáváte nejčastěji?**

Znásilnění, pohlavní zneužití, šíření dětské pornografie.

- 3) **Mohl byste porovnat a popř. procentuálně vyjádřit vývoj sexuálně motivovaných skutků, resp. znásilnění v období od 2012 - 2017?**

Nejsem schopen uvést oznámené počty znásilnění v letech 2012 -2017, následující počty jsou pouze ty, kdy prokazatelně ke skutku došlo (nejsou zde skutky odložené dle § 159a/1 TŘ):

1. 2012 – 13 skutků
2. 2013 – 14 skutků
3. 2014 – 13 skutků
4. 2015 – 19 skutků
5. 2016 – 20 skutků
6. 2017 – 11 skutků

- 4) **Lze konstatovat, že nápad této trestné činnosti se v období 2012 -2017 zvýšil či naopak snížil?**

Počty skutků jsou poměrně stabilní, mimo nárůstu v letech 2015 – 2016.

5) Ve své práci se mimo jiné věnuji i problematice sexuálních deviací. S jakými sexuálními deviacemi se v rámci své profese setkáváte nejčastěji?

Pedofilie, patologická sexuální agresivita.

6) Pokud se zaměříme na oběť znásilnění, co je z vašeho pohledu pro ni v rámci vyšetřování nejdůležitější?

Vstřícný a ohleduplný postup, rychlost vyšetřování.

7) Co je podle vašeho názoru nejčastějším důvodem oběti při rozhodnutí TČ znásilnění neoznámít?

Stud, přesvědčení, že pokud čin oznámí, dozví se to lidé v okolí

8) Jaká by podle vás mohla být účinná preventivní opatření v případě sexuálně motivované TČ - konkrétně znásilnění?

Dle mého názoru neexistuje žádné účinné preventivní opatření, pouze opatrnost a osvěta.

11.1.2 Respondent č. 2:

1) Jak dlouho se v rámci vašeho působení na SKPV PČR věnujete problematice trestných činů mravnostní kriminality?

10 let.

2) S jakými trestnými činy v oblasti mravnostní kriminality se v rámci své praxe setkáváte nejčastěji?

Znásilnění a pohlavní zneužívání.

3) Mohl byste porovnat a popř. procentuálně vyjádřit vývoj sexuálně motivovaných skutků, resp. znásilnění v období od 2012 - 2017?

Stav nedokážu vyjádřit procenty, řekla bych, že je neměnný.

4) Lze konstatovat, že nápad této trestné činnosti se v období 2012 -2017 zvýšil či naopak snížil?

Řekla bych, že zůstává neměnný.

5) Ve své práci se mimo jiné věnuji i problematice sexuálních deviací. S jakými sexuálními deviacemi se v rámci své profese setkáváte nejčastěji?

Pedofilie a exhibicionismus.

6) Pokud se zaměříme na oběť znásilnění, co je z vašeho pohledu pro ni v rámci vyšetřování nejdůležitější?

Vstřícný a nekritický přístup, dostatečné informace, ohleduplné zacházení.

7) Co je podle vašeho názoru nejčastějším důvodem oběti při rozhodnutí TČ znásilnění neoznámit?

Stud, obavy z vyšetřování.

8) Jaká by podle vás mohla být účinná preventivní opatření v případě sexuálně motivované TČ - konkrétně znásilnění?

Bohužel dle mého názoru prevence neexistuje, oběti se musí chovat zodpovědně, ale přesto to není záruka toho, že se nic nestane.

11.2 Rozhovory s výchovnými pracovníky Plzeňské věznice

11.2.1 Respondent č. 3:

1) Jak dlouho jste výchovným pracovníkem v Plzeňské věznici?

Ve věznici pracuji 16 let, z toho cca 10 let na protidrogovém specializovaném oddělení.

2) Jaký máte pohled na pachatele mravnostní trestné činnosti ve srovnání s ostatními pachateli jiných deliktů?

S mravnostními delikty se mezi narkomany setkávám poměrně vzácně – pokud se něco objeví, jsou to činy páchané pod vlivem drogy a pachateli začalo docházet, co provedl, až po vystřízlivění. Vzhledem k tomu, že v rámci oddělení je osobní zainteresovanost a individuální přístup podmínkou práce, jsem nucen se od přílišné antipatie oprostít. V každém případě – pokud se o něčem podobném dovím – a tito odsouzení se s tím rozhodně nechlubí – jedná se poměrně často o nevýrazné, až slabošské osobnosti.

3) Je zřejmé, že ke každému vězni musíte přistupovat individuálně. V čem vidíte největší problém v rámci jednání s pachateli mravnostní trestné činnosti jako je například znásilnění či pohlavní zneužívání dětí.

V tomto případě snad v současné době ani nezáleží na tom, za co příslušný člověk sedí, ale spíše na jeho vlastnostech, způsobu komunikace, agresivitě či rysech osobnosti, které jsou podstatné pro soužití s ostatními vězni a pro jednání s personálem.

4) Věříte, že takovéto delikventy lze resocializovat?

Resocializace je možná pouze v případě, že dotyčný člověk sám chce být resocializován a chce změnu – snahy z vnějšku nejsou efektivní u žádného trestného činu. U mravnostních deliktů je velmi blízko k úchytkám a poruchám na zdravotnické bázi a tam termín resocializace je irelevantní – tady by mělo jít spíše o léčbu.

5) Dokážete procentuálně vyjádřit, kolik recidivistů této mravnostní trestné činnosti se vrací zpět do věznice? Jak tomu bylo před cirká 5 až 10 lety, a jak je tomu dnes?

Recidiva je celkovým společenským problémem – odsouzení se bohužel ve velké většině znovu do věznic vrací - nemám informace ani vlastní zkušenosti s přehledem a porovnáváním na úrovni mravnostních deliktů.

6) Je známo, že i ve věznici jsou trestné činy, které se ani mezi vězni netolerují, primárně delikty páchané na dětech. Je tomu tak?

Tento pohled je dnes spíš minulostí – pachatelé těchto TČ jsou často zařazováni mezi tzv. MON – / možná oběť násilí / a jsou soustředováni k sobě – mladší ročníky vězňů tyto věci ve věznici moc neřeší.

7) Setkáváte se s případy sexuálního deliktu uvnitř věznice?

Sexuální delikty ve věznici - alespoň dle mých informací jsou velmi vzácné a dost rychle se provalí – časté jsou ale homosexuální sklony u některých odsouzených – toto se objevuje poměrně často a v hojné míře – nejde ale o znásilňování.

11.2.2 Respondent č. 4:

1) Jak dlouho jste výchovným pracovníkem v Plzeňské věznici?

20 let.

2) Jaký máte pohled na pachatele mravnostní trestné činnosti ve srovnání s ostatními pachateli jiných deliktů?

Jedná se o skupinu odsouzených, kteří vykazují relativně vysoká rizika, avšak současně mohou být za určitých podmínek ovlivnitelní. V této rizikové skupině se vyskytují pachatelé násilí, sexuální delikventi a pachatelé drogové trestné činnosti.

3) Je zřejmé, že ke každému vězni musíte přistupovat individuálně. V čem vidíte největší problém v rámci jednání s pachateli mravnostní trestné činnosti, jako je například znásilnění či pohlavní zneužívání dětí?

Každý zaměstnanec musí přistupovat k vězněné osobě jako profesionál.

4) Věříte, že takovéto delikventy lze resocializovat?

Lze, ale je zde potřeba tyto odsouzené zařadit na specializované oddělení pro odsouzené s nařízenou ochrannou sexuologickou léčbou. V jiném případě nemá výkon trestu u této kategorie žádný vliv na snížení rizika možné recidivy.

5) Dokážete procentuálně vyjádřit, kolik recidivistů této mravnostní trestné činnosti se vrací zpět do věznice? Jak tomu bylo před cirká 5 až 10 lety, a jak je tomu dnes?

Zhruba se jedná o 17%

6) Je známo, že i ve věznici jsou trestné činy, které se ani mezi vězni netolerují, primárně delikty páchané na dětech. Je tomu tak?

Dá se souhlasit.

7) Setkáváte se s případy sexuálního deliktu uvnitř věznice?

Osobní zkušenost nemám, ale nelze je samozřejmě vyloučit.

11.3 Shrnutí rozhovorů

U respondentů č. 1 a 2, kriminalistů, nalezneme mimo jiné shodu v otázkách č. 2 a 5, tzn. ve své praxi se nejčastěji setkávají s mravnostní trestnou činností, a to znásilněním §185 TZ a pohlavním zneužitím §187 TZ a co se týče sexuálních deviací, tak největší je výskyt exhibicionismu a pedofilie.

U respondentů věnujících se profesi vychovatel v Plzeňské věznici se změříme primárně na otázku č. 4 (Věříte, že takovéto delikventy lze resocializovat?) a otázku č. 5 (Dokážete procentuálně vyjádřit, kolik recidivistů této mravnostní trestné činnosti se vrací zpět do věznice? Jak tomu bylo před cirká 5 až 10 lety a jak je tomu dnes?).

Jak je zřejmé, pachatele spadající do mravnostní trestné činnosti resocializovat lze, ale je potřeba zařadit tyto odsouzené na specializované oddělení pro odsouzené s nařízenou ochrannou sexuologickou léčbou. (viz. Respondent. 2, otázka č. 4).

U této otázky se námi oslovení vychovatelé shodnou v tom, že by se mělo jednat spíše o léčbu těchto delikventů, než o resocializaci v pravém slova smyslu.

V otázce č. 5 zjišťujeme cca. 17% (viz. Respondent č. 2) návratnost recidivistů mravnostní trestné činnosti zpět do věznice a dále také, že recidiva obecně, je celkovým společenským problémem (viz. Respondent č. 1).

12 Oběti trestných činů - paragrafy dle Trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb.) za období 2017

Jedná se o výtah statistických údajů z trestných činů spadajících z větší části do mravnostní trestné činnosti, nicméně zde nalezneme také trestné činy spadající do násilné trestné činnosti nebo také do obecně ohrožující trestné činnosti. Z řady trestných činů byly do praktické části bakalářské práce použity tyto trestné činy:

§185 TZ. – Znásilnění

§186 TZ. – Sexuální nátlak

§187 TZ – Pohlavní zneužívání

§188 TZ – Soulož mezi příbuznými

§191 TZ – Šíření pornografie

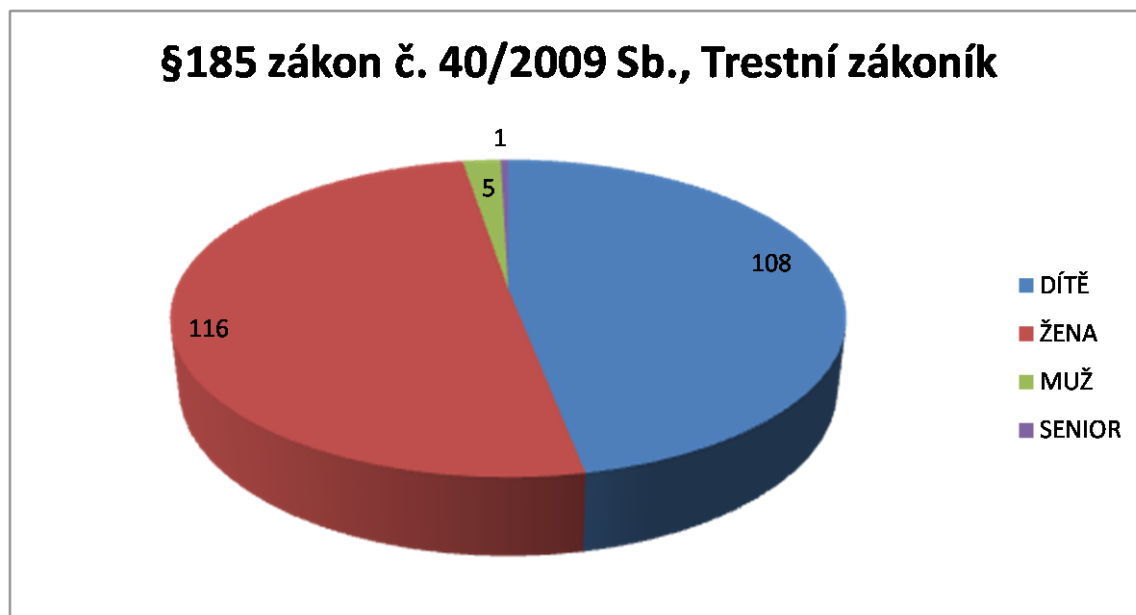
§192 TZ - Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií⁵⁶

Všechny výše uvedené paragrafy upravuje **zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů**. Údaje pro zpracování grafů byly poskytnuty Ministerstvem spravedlnosti – oddělení justiční analýzy a statistik CSLAV 26. 2. 2018.

---

⁵⁶ Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Vydání: osmé. Praha: Armex Publishing, 2017. Edice kapesních zákonů. ISBN 978-80-87451-47-2.

Graf č. 1: Oběti trestného činu Znásilnění za rok 2017

Zdroj: Vlastní tvorba.

Trestný čin znásilnění §185 zákona č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, je specifický svou latencí. Důvod této latence je často strach z pachatele, z medializace, studu či celková nedůvěra v OČTŘ (orgány činné v trestním řízení). Cca 13% žen uvádí, že byly silou donuceny k pohlavnímu styku a zhruba stejné procento žen uvádí, že se staly obětí nedokonaného pokusu o znásilnění.

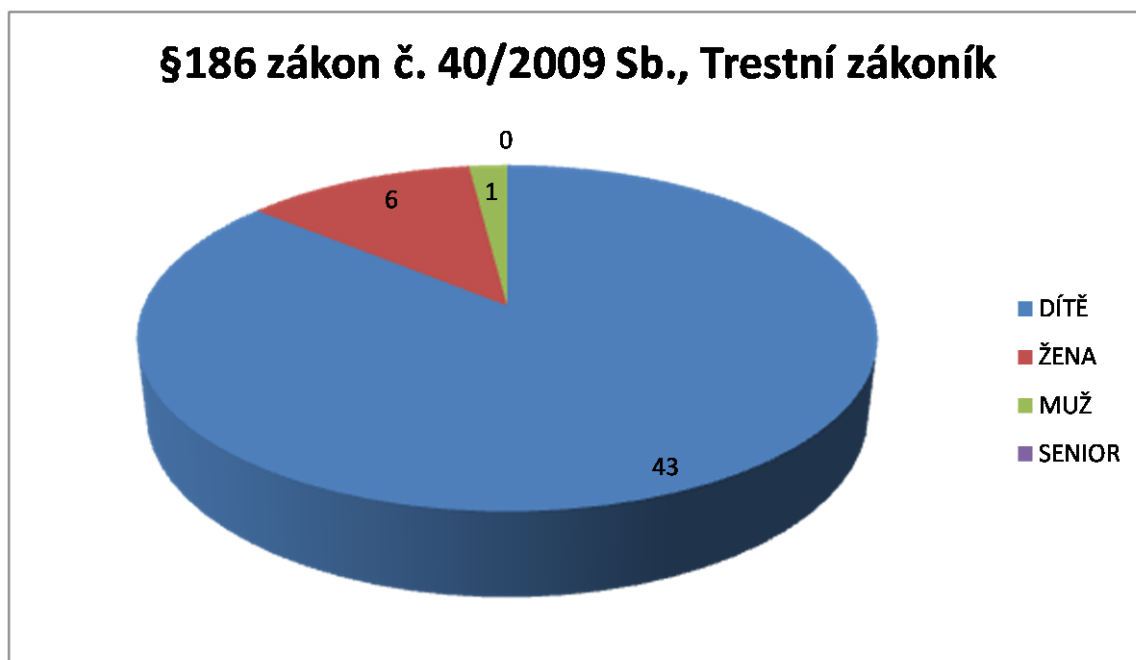
Vzhledem k výše uvedenému grafu, je vskutku alarmující, že počet znásilněných žen a znásilněných dětí za rok 2017 se nikterak neliší. Je nutno podotknout, že se jedná o počet obětí, o kterých orgány činné v trestním řízení ví. Skutečné číslo všech obětí bude zřejmě o něco vyšší.

Prevenčí této trestné činnosti máme hned několik. Sociální, situační a prevenci viktimmnosti. V rámci sociální precence je zapotřebí zvýšení vzdělanosti, kulturnosti občanů a především informovanosti. Do situační prevence kriminality spadají například opatření, jako je zvýšení počtu policejních hlídek, zdokonalení kamerových systémů a nebo zlepšení osvětlení. V poslední řadě je zde opatření či prevence takzvané viktimmnosti. Jedná se o prevenci zaměřující se na oběť a patří sem zlepšení fyzické kondice, jako je ku příkladu sebeobrana či seznámení se s technickými prostředky sebeobranu například pepřové spreje, tehzry, paralyzéry a alarmy.

Toto jsou některá z opatření, která pomohou ztížit pachateli páchat trestnou činnost a potencionální oběti uchrání od toho, aby se staly reálnými oběťmi trestných činů, jako je právě znásilnění či pohlavní zneužívání.

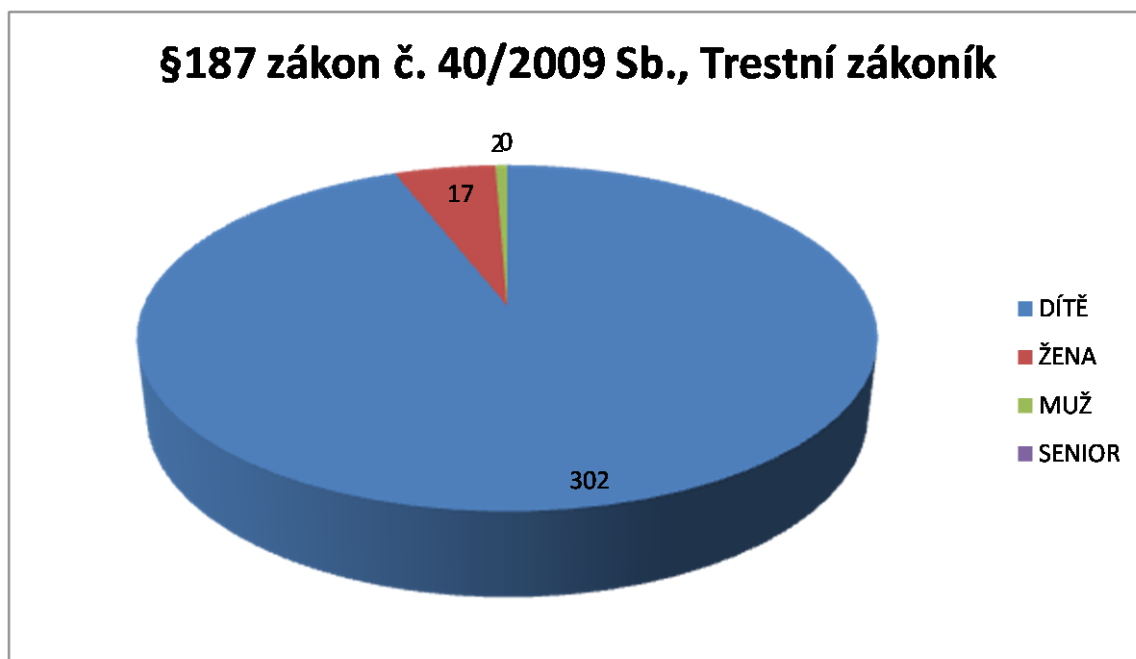
Graf č. 2: Oběti trestného činu Sexuální nátlak za rok 2017

Zdroj: Vlastní tvorba.

Z tohoto grafu vyplývá, že TČ sexuální nátlak byl za uplynulý rok nejčastěji vyvíjen na dětech.

Graf č. 3: Oběti trestného činu Pohlavní zneužití za rok 2017

Zdroj: Vlastní tvorba.

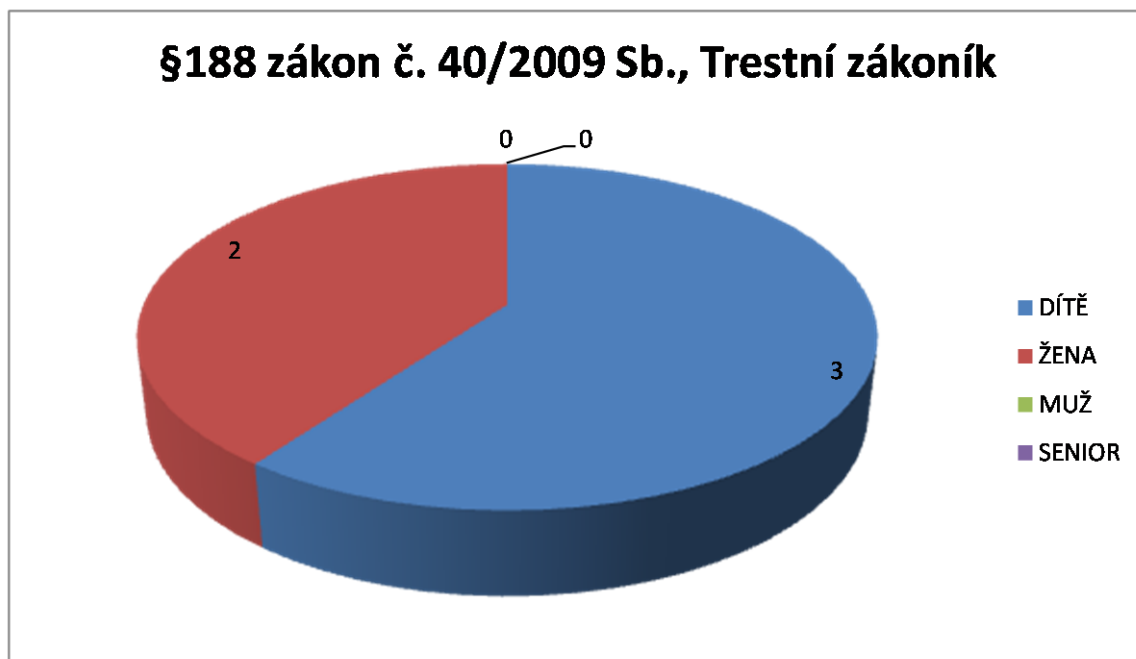
Trestný čin pohlavní zneužití dle §187 zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, se též řadí mezi latentní trestné činy. Tak jako u znásilnění důvody latence jsou ze strachu z pachatele, z medializace, studu či celková nedůvěra v orgány činné v trestním řízení.

Vzhledem ke statistickým údajům je pohlavní zneužívání oproti znásilnění více páchané na dětech než dospělých osobách.

Prevence u tohoto trestného činu je v zásadě stejná jako u předešlého trestného činu znásilnění. Patří sem sociální, situační a prevence viktimnosti. V rámci sociální prevence je zapotřebí zvýšení vzdělanosti, kulturnosti občanů a především informovanosti. Do situační prevence kriminality spadají například opatření, jako je zvýšení počtu policejních hlídek, zlepšení kamerových systémů a nebo zlepšení osvětlení. V poslední řadě je zde opatření či prevence takzvané viktimnosti. Jedná se o prevenci zaměřující se na oběť a patří sem zlepšení fyzické kondice, jako je ku příkladu sebeobrana, či seznámení se s technickými prostředky sebeobrany například pepřové spreje, tehzry, paralyzéry a alarmy.

Nicméně jelikož se jedná o trestný čin páchaný převážně na dětech, měla by být jedním z primárních opatření osvěta ve formě edukačních přednášek na základních školách.

Graf č. 4: Oběti trestného činu Soulož mezi příbuznými za rok 2017

Zdroj: Vlastní tvorba.

Spáchaní trestného činu soulož mezi příbuznými neboli incest §188 zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, je v zásadě srovnatelné při porovnání žen a dětí za rok 2017. Incestní vztah či styk se řadí mezi trestné činy spadající do mravnostní trestné činnosti. Incestní vztah se týká osob v příbuzenském poměru v přímé linii. Nejčastěji se setkáváme s incestem mezi sourozenci, avšak lze se setkat i s incestním vztahem mezi rodiči či prarodiči (zejména mužského pohlaví = dědečkem) a vnoučetem (spíše ženského pohlaví = vnučkou).

Je nutno podotknout, že v některých zemích se za incest považuje například vztah mezi adoptovanými dětmi nebo také s osobami, které se do dané rodiny přižení, takzvané přiženěné osoby (snacha, zeť).

Graf č. 5: Oběti trestného činu Šíření pornografie za rok 2017

Zdroj: Vlastní tvorba.

Šíření pornografie §191 zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, jedná se o trestní čin spadající do mravnostní trestné činnosti, který je primárně, a jak je i z grafu zřejmé, páchan na dětech.

Graf č. 6: Oběti trestného činu Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií za rok 2017

Zdroj: Vlastní tvorba

Trestný čin Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií je společně s Šířením pornografie primárně páchan na dětech. Z výše uvedeného grafu lze vyčíst, že za uplynulý rok 2017 si tento trestný čin našel oběti a to v podobě 91 dětí a jedné ženy. Ve srovnání s předchozím trestným činem a to § 191 zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník je výsledné číslo obětí vskutku znepokojující.

12.1 Shrnutí statistických údajů 2017

Tab. č. 1: Shrnutí statistických údajů 2017

Zákon č. 40/2009 Sb	DÍTĚ	ŽENA	MUŽ	SENIOR
§185	108	116	5	1
§186	43	6	1	0
§187	302	17	2	0
§188	3	2	0	0
§191	27	0	0	0
§192	91	1	0	0

Ve výše uvedené tabulce nalezneme přehled spáchaných trestných činů, jejich druh, oběti, jejich rozdělení a počet obětí za rok 2017.

13 Oběti trestných činů - paragrafy dle Trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb.) za období 2018

Jedná se o přehled trestných činů, které náleží z větší části do mravnostní trestné činnosti, nicméně zde lze nalézt i trestné činy, které patří svým charakterem a povahou do násilné trestné činnosti nebo také do obecně ohrožující trestné činnosti. Z řady trestných činů byly do praktické části bakalářské práce použity již výše zmíněné trestné činy, tentokrát pro rok 2018:

§185 TZ. – Znásilnění

§186 TZ. – Sexuální nátlak

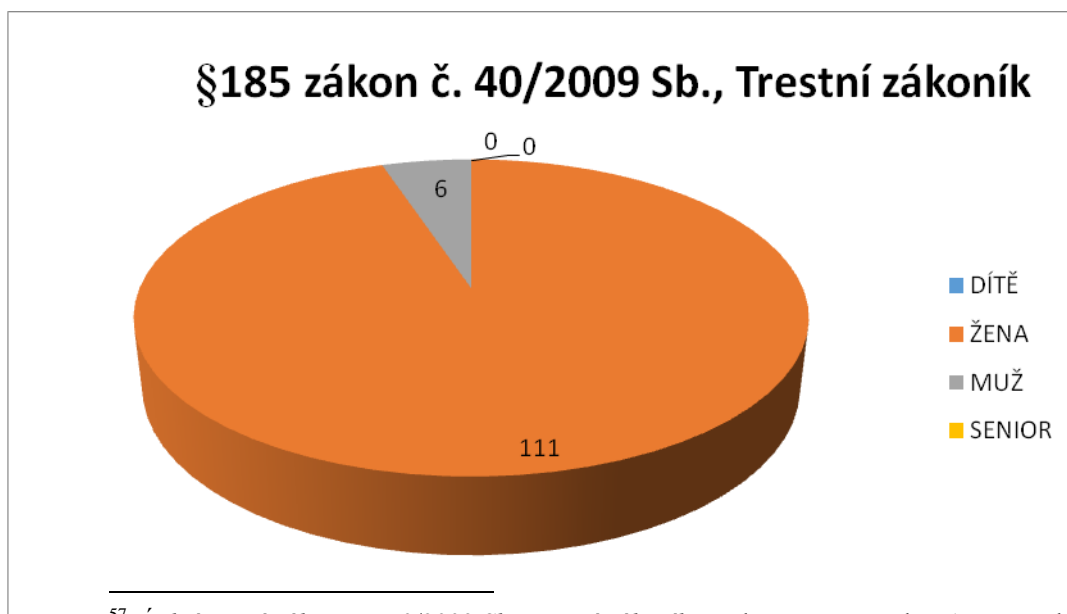
§187 TZ – Pohlavní zneužívání

§188 TZ – Soulož mezi příbuznými

§192 TZ - Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií⁵⁷

Všechny výše uvedené trestné činy upravuje **zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník**. Údaje pro zpracování grafů byly poskytnuty Ministerstvem spravedlnosti – oddělení justiční analýzy a statistik CSLAV 25. 2. 2019.

Graf č.7: Oběti trestného činu Znásilnění za rok 2018

⁵⁷ Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Vydání: osmé. Praha: Armex Publishing, 2017. Edice kapesních zákonů. ISBN 978-80-87451-47-2.

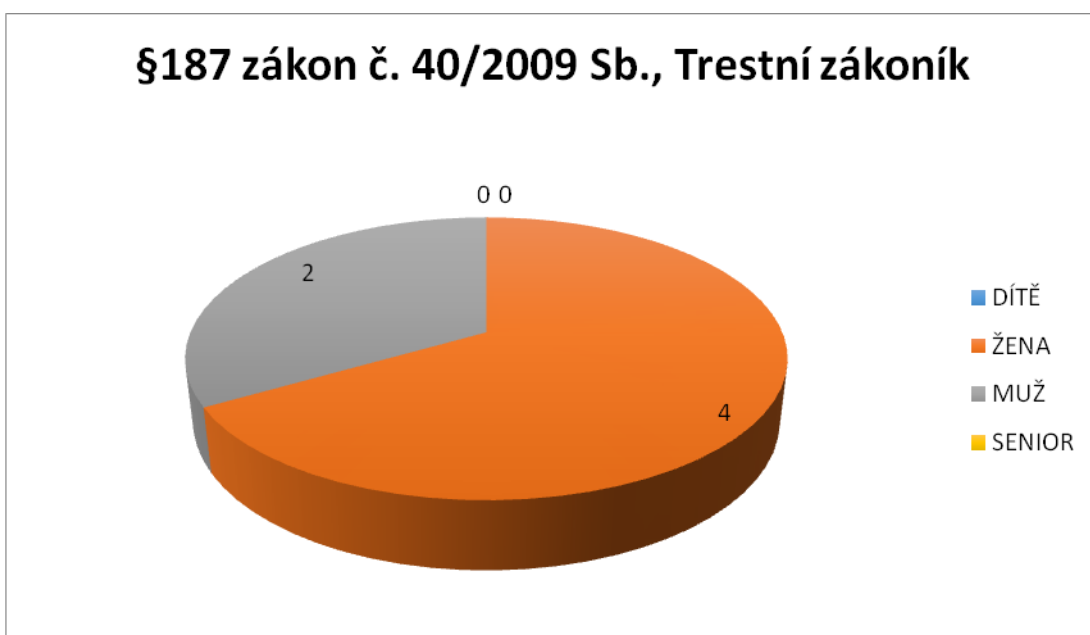
Zdroj: vlastní tvorba

Graf č. 8: Oběti trestného činu Sexuální nátlak za rok 2018

Zdroj: vlastní tvorba

Graf č. 9: Oběti trestného činu Pohlavní zneužití za rok 2018

Zdroj: vlastní tvorba

Graf č. 10: Oběti trestného činu Soulož mezi příbuznými za rok 2018

Zdroj: vlastní tvorba

Graf č. 11: Oběti trestného činu Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií za rok 2018

Zdroj: Vlastní tvorba

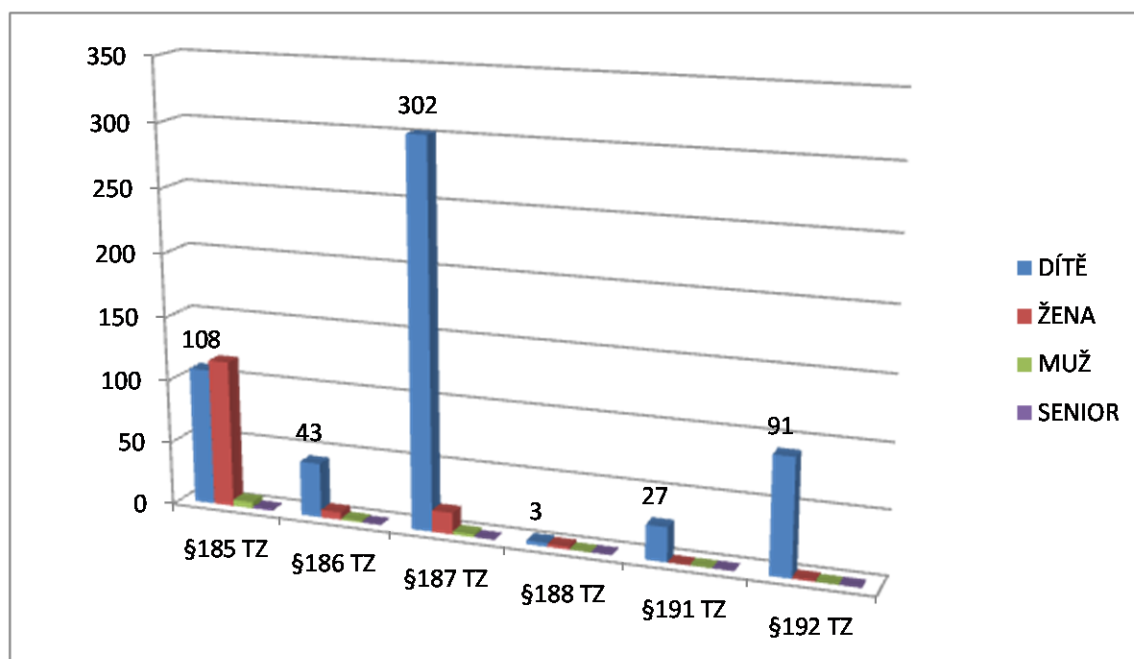
13.1 Shrnutí statistických údajů 2018

Tab. č. 2: Shrnutí statistických údajů 2018

Zákon č. 40/2009 Sb.	DÍTĚ	ŽENA	MUŽ	SENIOR
§185	0	111	6	0
§186	0	0	1	0
§187	0	4	2	0
§188	0	1	0	0
§192	0	3	1	0

Ve výše uvedené tabulce nalezneme přehled spáchaných trestných činů, jejich druh, oběti, jejich rozdělení a počet obětí za rok 2018.

Graf č. 12: Celkový graf všech zmíněných trestných činů za období 2017

Zdroj: Vlastní tvorba

Tento graf byl sestaven na základě výše zmíněných trestných činů. Nalezneme v něm Znásilnění §185 TZ, Sexuální nátlak §186 TZ, Pohlavní zneužití §187, Šíření pornografie §191 TZ a Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií §192 TZ.

Jak je možno vyčíst z grafu, nejvíce páchaným trestným činem spadajícím do mravnostní trestné činnosti za období 2017 v České republice byl trestný čin Pohlavní zneužití §187 TZ.

13.2 Porovnání statistických údajů 2017 a 2018

Tab. č. 3: Porovnání statistických údajů 2017

2017	Zákon č. 40/2009 Sb.	DÍTĚ	ŽENA	MUŽ	SENIOR
	§185	108	116	5	1
	§186	43	6	1	0
	§187	302	17	2	0
	§188	3	2	0	0
	§191	27	0	0	0
	§192	91	1	0	0

Tab. č. 4: Porovnání statistických údajů 2018

2018	Zákon č. 40/2009 Sb.	DÍTĚ	ŽENA	MUŽ	SENIOR
	§185	0	111	6	0
	§186	0	0	1	0
	§187	0	4	2	0
	§188	0	1	0	0
	§192	0	3	1	0

V roce 2017 byly do statistického šetření Ministerstva spravedlnosti zahrnuty tyto trestné činy §185, §186, §187, §188, §191 a §192 zákona č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník (dále jen „TZ“). Rok 2018 se liší oproti předchozímu roku tím, že do statistického šetření nebyl vybrán trestný čin šíření pornografie §191 TZ. Ze statistických údajů vyplývá, že počet spáchaných sexuálně motivovaných trestných činů na dětech klesl enormně z celkového počtu spáchaných trestných činů 547 na 0. Na ženách bylo spácháno celkem 142 trestných v roce 2017 a tento počet klesl v roce 2018 na 119. Jak vyplývá dále z tabulky bylo na mužích spácháno v roce 2017 8 trestných činů a v roce 2018 9 trestných činů, zatímco počet trestných činů spáchaných na seniorech klesl ze 7 na 0. Jak je z výše uvedené tabulky patrné, nejvýraznější změny nastaly u páchaní sexuálně motivované trestné činnosti na dětech.

14 Přehled o pravomocně odsouzených fyzických osobách podle paragrafů - paragrafy dle Trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb.) 2017

Jedná se o výtah pravomocně odsouzených fyzických osob za spáchání trestných činů spadajících do mravnostní trestné činnosti. Vybrané trestné činy pro tuto práci jsou:

§185 TZ. – Z násilnění

§186 TZ. – Sexuální nátlak

§187 TZ – Pohlavní zneužívání

§188 TZ – Soulož mezi příbuznými

§191 TZ – Šíření pornografie

§192 TZ - Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií⁵⁸

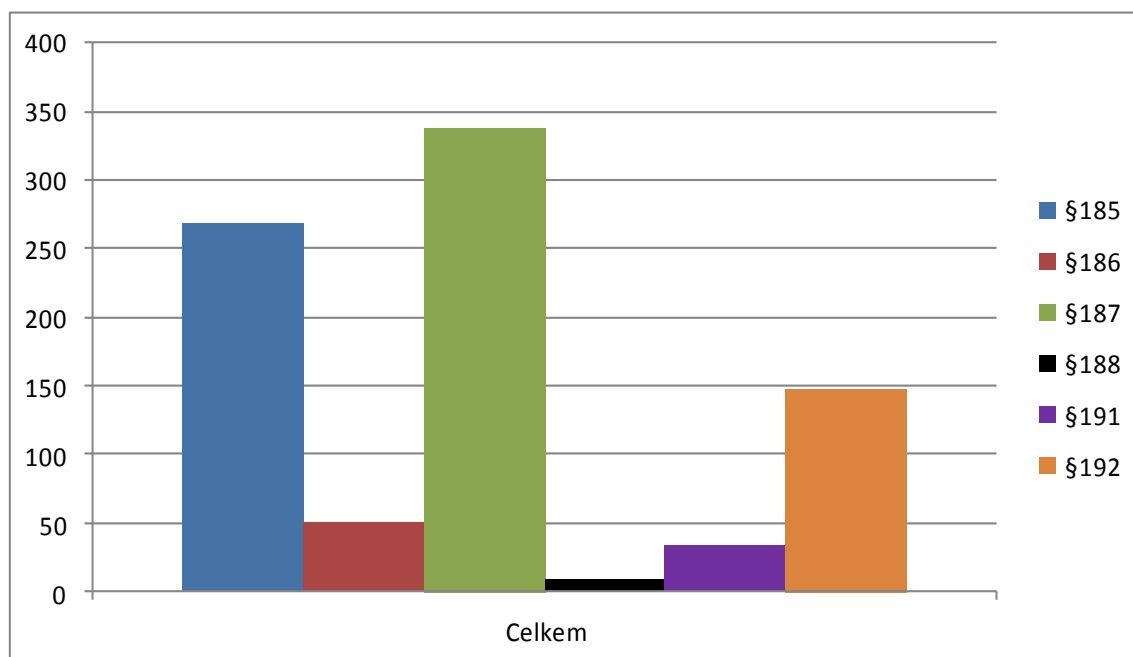
Všechny výše uvedené paragrafy upravuje **zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník** a byly vybrány i pro předchozí část praktické části absolventské práce. Údaje pro zpracování grafů byly poskytnuty Ministerstvem spravedlnosti – oddělení justiční analýzy a statistik CSLAV 26. 2. 2018.

Tab. č. 5: Přehled odsouzených trestných činů a osob 2017

Rozdělení trestných činů dle paragrafů		§185	§186	§187	§188	§191	192
Počet odsouzených trestných činů celkem:		268	50	338	9	33	148
ODSOUZENÉ OSOBY	Celkem	205	23	329	9	29	107
	Z toho: recidivisté označené soudem	6	0	5	0	0	2
	Dosud netrestané	97	17	250	2	22	74
	Z toho: ženy	1	1	10	1	0	5
	Z toho: mladiství	13	5	137	0	4	8
	Z toho: věk 15-17	13	5	137	0	4	8
	18-19	8	1	48	0	2	6
	20-24	31	2	53	2	3	16
	25-29	35	3	14	2	6	21
	30-39	48	8	29	3	10	27
40-49	33	3	21	1	1	17	
50 a více	37	1	27	1	3	12	

⁵⁸ Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Vydání: osmé. Praha: Armex Publishing, 2017. Edice kapesních zákonů. ISBN 978-80-87451-47-2.

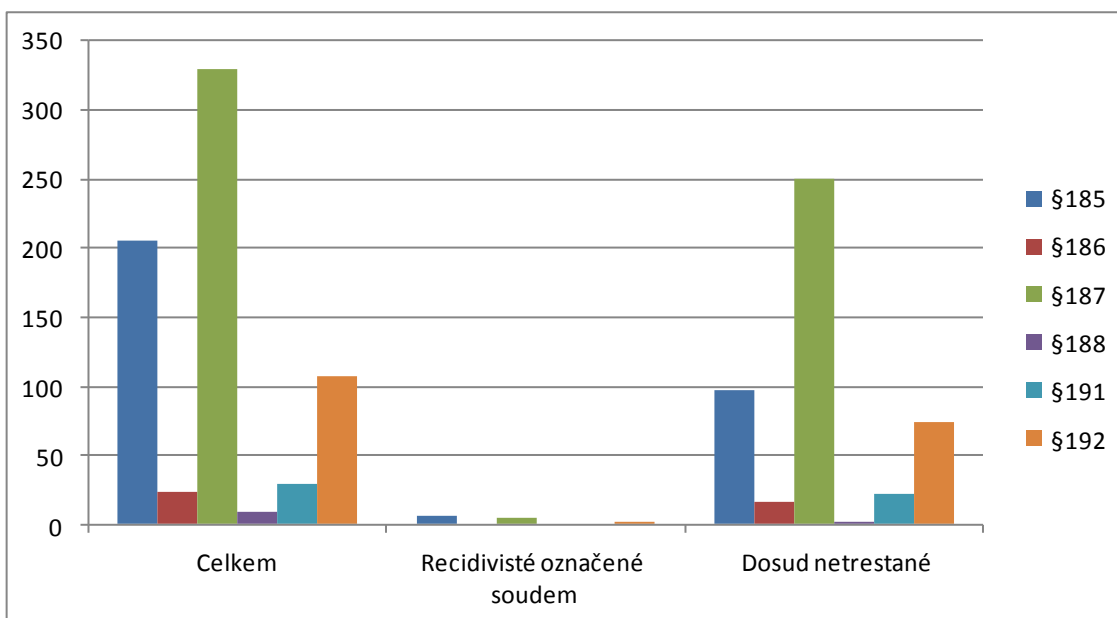
Graf č. 13: Vyjádření odsouzených trestných činů celkem 2017

Zdroj: Vlastní tvorba.

Výše uvedený graf představuje statistické vyjádření celkového počtu odsouzených za trestné činy Z násilnění 185 TZ, Sexuální nátlak §186 TZ, Sexuální zneužití §187 TZ, Soulož mezi příbuznými §188, šíření pornografie §191 TZ, Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií §192 TZ. Jedná se o statistické údaje za rok 2017.

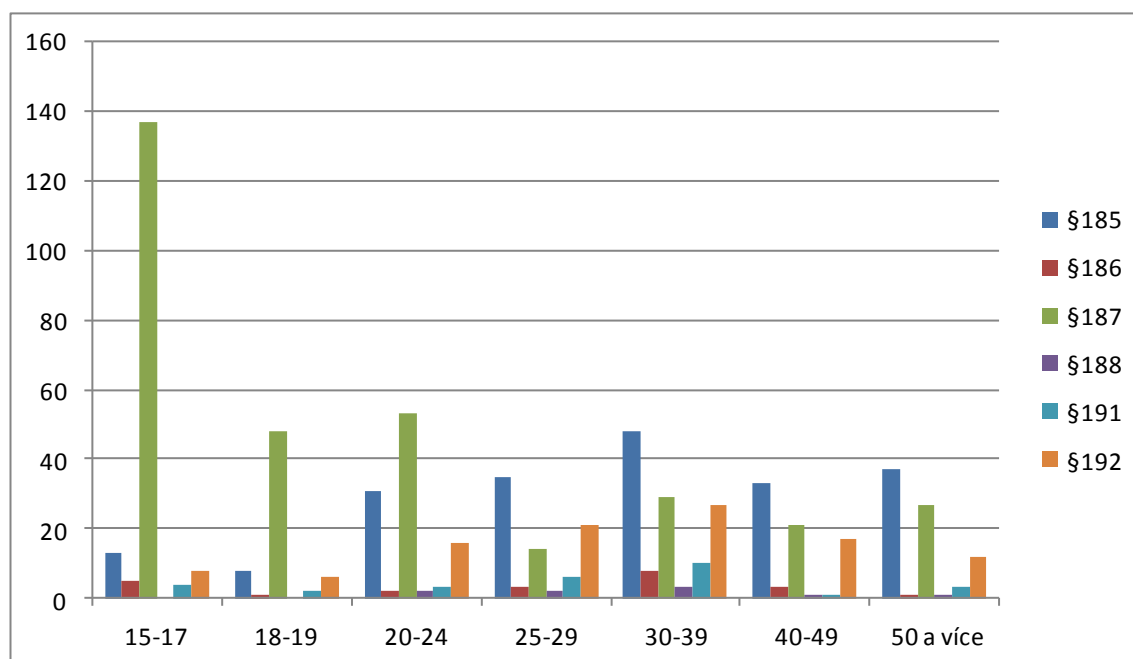
Graf č. 14: Vyjádření odsouzených trestných činů celkem, recidivistů označených soudem a dosud netrestaných 2017

Zdroj: Vlastní tvorba.

Na výše uvedeném grafu nalezneme stejné informace jako na předchozím grafu č. 1 s tím rozdílem, že je rozšířen o statistická vyjádření recidivistů označených soudem a dosud netrestané pachatele vybraných trestných činů mravnostní trestné činnosti. Jak je z grafu zřejmé, poměrnou část tvoří pachatelé, kteří se zmiňovaných trestných činů dopustili poprvé, takzvaně prvotrestaní. Nejvíce páchaným trestným činem byl trestný čin sexuální zneužití §187 TZ.

Graf č. 15: Vyjádření trestných činů a odsouzených osob dle věku za období 2017

Zdroj: Vlastní tvorba

Na tomto grafu je vyjádřeno rozdělení podle věku odsouzených. Jak z grafu vyplývá, nejvíce páchaným trestným činem bylo Sexuální zneužití §187 TZ a byli za něj odsouzeni mladiství v rozmezí 15-17 let.

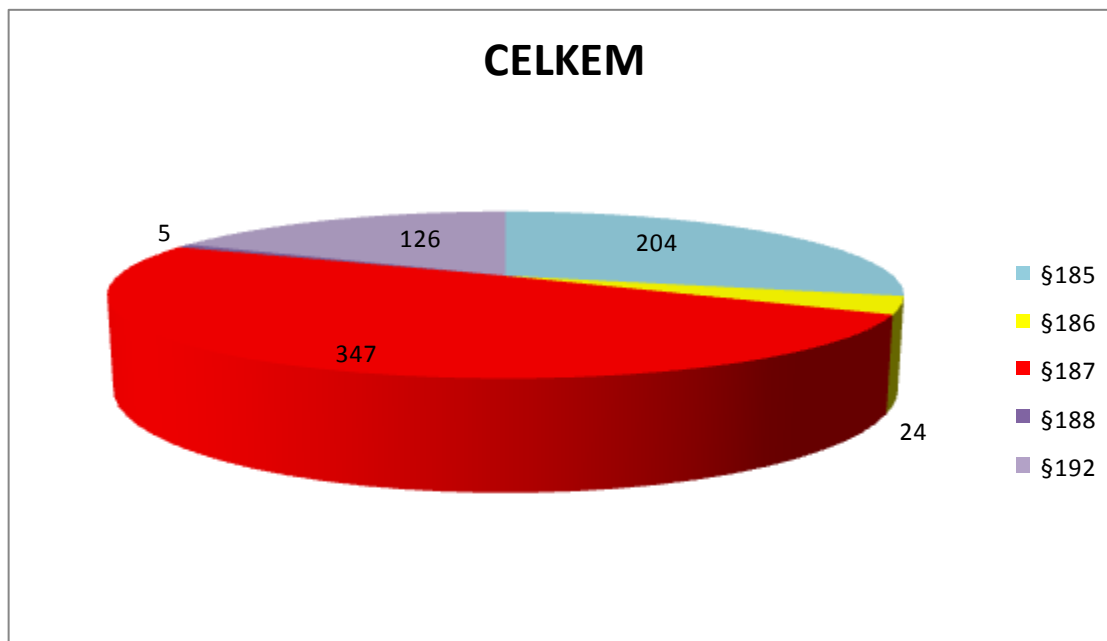
Shrnutí:

V této kapitole praktické části byl vyjádřen pomocí statistických údajů počet celkového páchaní trestných činů dle zákona č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník spadajících do mravnostní trestné činnosti, počet odsouzených osob za spáchané výše uvedené trestné činy a v poslední řadě jejich rozdělení dle věku. Toto jsou statistická vyjádření za uplynulé období, čili za rok 2017 v České republice.

14.1 Přehled o pravomocně odsouzených fyzických osobách podle paragrafů - paragrafy dle trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb.) 2018

Tab. č. 6: přehled odsouzených trestných činů a osob 2018

Rozdělení trestných činů dle paragrafů		§185	§186	§187	§188	192
Počet odsouzených trestných činů celkem:		262	42	362	5	171
ODSOUZENÉ OSOBY	Celkem	204	24	347	5	126
	Z toho: recidivisté označené soudem	3	0	2	0	2
	Dosud netrestané	104	19	262	1	77
	Z toho: ženy	1	0	14	1	3
	Z toho: mladiství	17	9	163	0	15
	Z toho: věk					
	15-17	17	9	165	0	15
	18-19	8	1	44	0	6
	20-24	25	2	47	0	11
	25-29	29	2	22	1	17
30-39	62	4	29	2	39	
40-49	34	3	22	1	25	
50 a více	29	3	18	0	13	

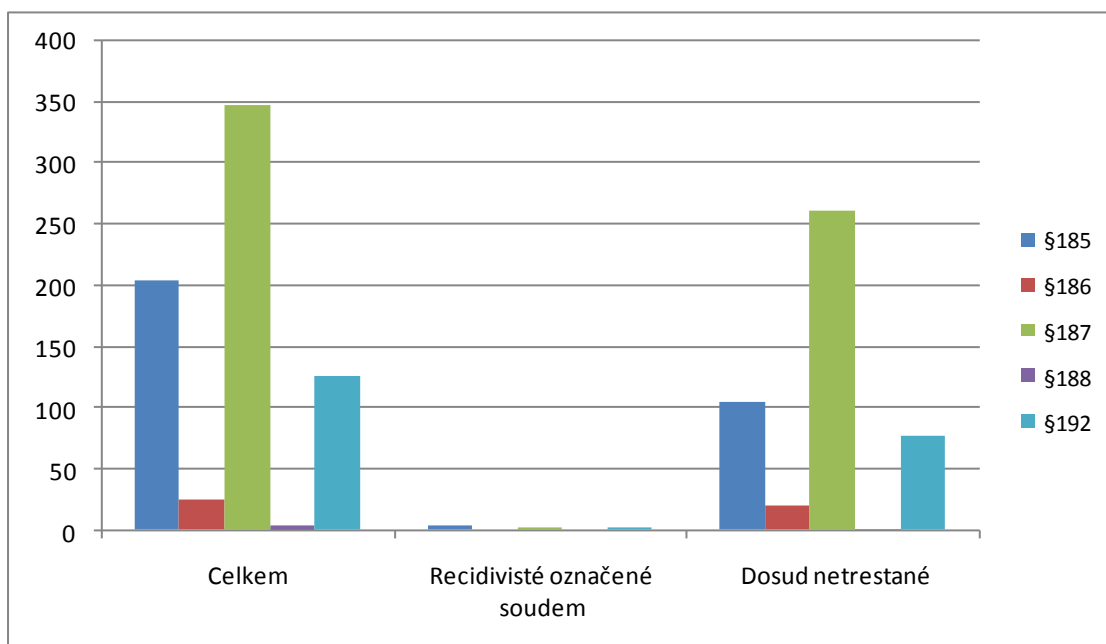

Graf č.16: Vyjádření odsouzených trestných činů celkem

Zdroj: Vlastní tvorba

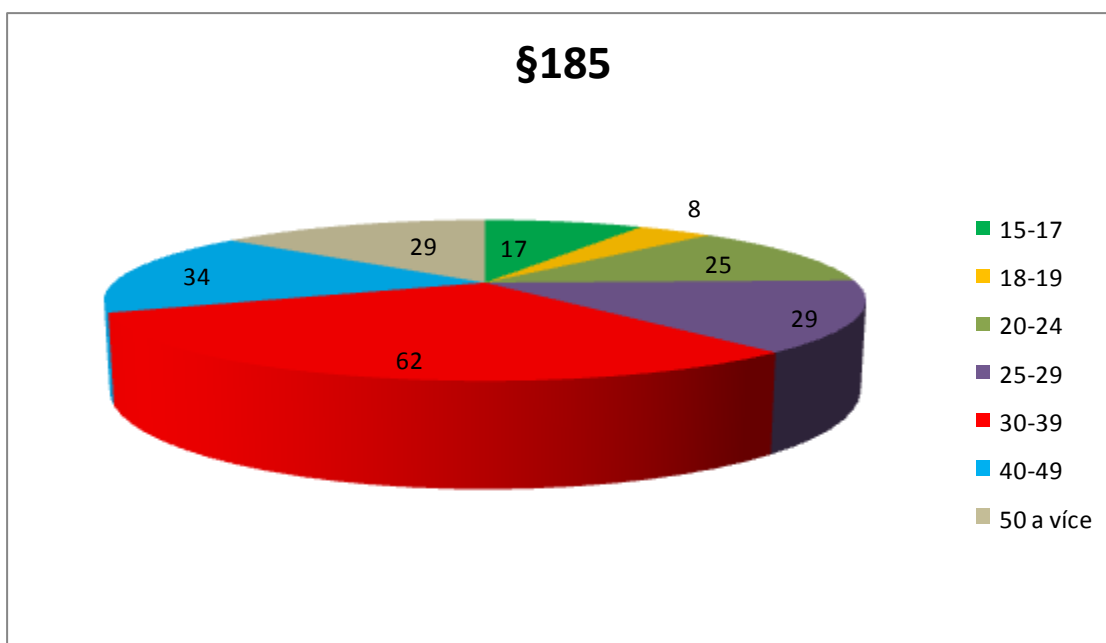

Graf č. 17: Vyjádření odsouzených osob za spáchané trestné činy za rok 2018

Zdroj: Vlastní tvorba

Graf č. 18: Vyjádření trestných činů a odsouzených osob dle věku za období 2018

Zdroj: Vlastní tvorba.

14.2 Porovnání pravomocně odsouzených fyzických osob podle paragrafů - paragrafy dle trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb.) za rok 2017 a 2018

Tab. č. 7: Porovnání odsouzených fyzických osob dle paragrafů za rok 2017

2017	§185	§186	§187	§188	§192
	205	23	329	9	107

Tab. č. 8: Porovnání odsouzených fyzických osob dle paragrafů za rok 2018

2018	§185	§186	§187	§188	§192
	204	24	347	5	126

Shrnutí:

V této kapitole praktické části byl vyjádřen pomocí statistických údajů počet celkového páchaní trestných činů dle zákona č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník spadajících do mravnostní trestné činnosti, počet odsouzených osob za spáchané výše uvedené trestné činy a v poslední řadě jejich rozdělní dle věku. Toto jsou statistická vyjádření za období 2018. Dále také bylo provedeno porovnání pravomocně odsouzených fyzických osob za období 2017 a 2018 v ČR.

Závěr

Žijeme v době, kdy témata, která dříve byla tabu, již nejsou. Sexuálně motivované trestné činy představují téma, o které se většina z nás nezajímá. Někteří z důvodu, že se jich to ani lidí kolem nich netýká, jiní zase ze strachu. Sexuálně motivované trestné činy nejsou zločiny, který by byly ve společnosti krátkou dobu, jsou to zločiny, které jsou zde od nepaměti. Je třeba se nad touto problematikou pozastavit, zamyslet se a snažit o opatření, aby procenta spáchání těchto trestných činů byla do budoucna co nejnižší. Každý z nás se o to může pokusit. Pokusit se o to, aby se nestal potencionální obětí. Autorka si zvolila toto téma zejména proto, že se jedná dle jejího názoru o zajímavou problematiku, jejíž aktuálnost s ohledem na celosvětovou i tuzemskou situaci nabývá stále více na závažnosti. Zaměřila na charakteristiku sexuální delikvence včetně vymezení některých pojmů vztahujících se k této problematice, jako je sexuální delikt, pachatel a oběť této trestné činnosti. Toto téma je vnímáno jako velmi intimní a citlivé, jak z pohledu oběti a její zranitelnosti tak z pohledu veřejnosti. Autorka se pokusila prostřednictvím statistických údajů za uplynulý rok 2017 a 2018 nastínit reálná čísla obětí a druhy trestných činů, které byly na těchto obětech spáchány. Nicméně hlavním zájmem bylo, přispět touto prací k případné prevenci. Senzacechtivá medializace a předsudky veřejnosti mají totiž velký vliv na zkreslování informací o těchto trestných činech.

Cílem bakalářské práce byla analýza a komparace statistických dat za účelem zjištění stavu a vývoje této trestné činnosti na území ČR a v regionu Plzeňského kraje. Bohužel v průběhu zpracování bakalářské práce bylo zjištěno, že porovnání České republiky a Plzeňského kraje není zcela možné, a ke konstruktivnímu závěru práce by tak nedošlo. Proto se autorka rozhodla, vytvořit statistické vyjádření obětí a odsouzených fyzických osob v roce 2017 a v roce 2018 a jejich vzájemné porovnání. Dále se v praktické části bakalářské práce zabývá rozhovory s kriminalisty, věnujícími se mravnostní trestné činnosti a vychovatelem Plzeňské věznice.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. VELIKOVSKÁ, Martina. *Psychologie obětí trestných činů: proces viktimizace, status oběti a jeho význam, prevence a vyrovnávání se s viktimizací, reálné případy z policejní praxe*. Praha: Grada, 2016. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4849-8.
2. CIPROVÁ, Kristýna. *Pod hladinou: fakta a mýty o znásilnění: sborník textů*. Praha: Gender Studies, 2010. ISBN 978-80-86520-31-5.
3. MARTINKOVÁ, Milada. *Mezinárodní výzkum obětí trestné činnosti v Praze v roce 2000*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2002. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 80-7338-010-2.
4. WEISS, Petr. *Sexuální deviace: klasifikace, diagnostika, léčba*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-634-9.
5. FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení. 2., rozš. a aktualiz. vyd.* Praha: Grada, 2014. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-5046-0.
6. WEISS, Petr. *Sexuální zneužívání dětí*. Praha: Grada, 2005. Psyché (Grada). ISBN 80-247-0929-5

Elektronické zdroje

1. Zvěřina J. *Sexuální delikvence* [online], 2014, Poslední revize 5. 12. 2014 [citováno 31. 10. 2017]
http://www.wikiskripta.eu/index.php?title=Sexu%C3%A1ln%C3%AD_delikvence&oldid=2902

Legislativní dokumenty

7. *Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník*. Vydání: osmé. Praha: Armex Publishing, 2017. Edice kapesních zákonů. ISBN 978-80-87451-47-2.

Ostatní zdroje

1. <https://cslav.justice.cz/InfoData/prehledy-statistickych-listu.html>

Seznam tabulek a grafů

Tab. č 1: Shrnutí statistických údajů 2017

Tab. č. 2: Shrnutí statistických údajů 2018

Tab. č. 3: Porovnání statistických údajů 2017

Tab. č. 4: Porovnání statistických údajů 2018

Tab. č. 5: Přehled odsouzených trestných činů a osob 2017

Tab. č. 6: přehled odsouzených trestných činů a osob 2018

Tab. č. 7: Porovnání odsouzených fyzických osob dle paragrafů za rok 2017

Tab. č. 8: Porovnání odsouzených fyzických osob dle paragrafů za rok 2018

Graf č. 1: Oběti trestného činu Znásilnění za rok 2017

Graf č. 2: Oběti trestného činu Sexuální nátlak za rok 2017

Graf č. 3: Oběti trestného činu Pohlavní zneužití za rok 2017

Graf č. 4: Oběti trestného činu Soulož mezi příbuznými za rok 2017

Graf č. 5: Oběti trestného činu Šíření pornografie za rok 2017

Graf č. 6: Oběti trestného činu Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií za rok 2017.

Graf č. 7: Oběti trestného činu Znásilnění za rok 2018

Graf č. 8: Oběti trestného činu Sexuální nátlak za rok 2018

Graf č. 9: Oběti trestného činu Pohlavní zneužití za rok 2018

Graf č. 10: Oběti trestného činu Soulož mezi příbuznými za rok 2018

Graf č. 11: Oběti trestného činu Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií za rok 2018.

Graf č. 12: Celkový graf všech zmíněných trestných činů za období 2017

Graf č. 13: Vyjádření odsouzených trestných činů celkem 2017

Graf č. 14: Vyjádření odsouzených trestných činů celkem, recidivistů označených soudem a dosud netrestaných 2017

Graf č. 15: Vyjádření trestných činů a odsouzených osob dle věku za období 2017

Graf č. 16: Vyjádření odsouzených trestných činů celkem 2018

Graf č. 17: Vyjádření odsouzených osob za spáchané trestné činy.2018

Graf č. 18: Vyjádření trestných činů a odsouzených osob dle věku za období 2018